

Rechtskundig Weekblad

Verschiјnt elken Zondag

Vereeniging zonder winstgevend doel

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENÉ VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Lange Leemstraat, 99, Antwerpen

DE VERVLAAMSCHING VAN HET GERECHT

De wet met een overweldigende meerderheid gestemd in den Senaat

Op het oogenblik van het ter perse gaan komt ons de blijde tijding toe dat de Senaat met een overweldigende meerderheid het wetsontwerp van de Kamer heeft bekrachtigd en dat alle amendementen, welke door de Senaatscommissie werden voorgesteld, verworpen zijn.

Deze stemming heeft bij alle Vlamingen het beklemd gemoed ontspannen en een algemeen gevoel van bevrediging verwekt. Niemand had de stemming reeds zoo spoedig verwacht en in ons nummer van heden drukken wij nog den tekst over van het verslag der Senaatscommissie, alsook den tekst van het wetsontwerp der Kamer met al de door de Commissie voorgestelde wijzigingen.

De inhoud van deze amendementen heeft thans enkel nog historische waarde. Het blijft een getuigenis van de hardnekkige pogingen die tot het laatste uur door de Vlaamsch-vijandige elementen werden gedaan om het Vlaamsch rechtsherstel te verijdelen.

Gelukkig heeft een overgrootte meerderheid van den Senaat voldoende rechtvaardigheidsgevoel aan den dag gelegd en voldoende nationaal inzicht gehad om de beginselen, aangenomen door de Kamer, ongewijzigd te bekrachtigen.

In onze volgende nummers zullen wij ruimschoots gelegenheid hebben om over den aangenomen tekst uit te wijden.

Thans past eerst en vooral een woord van op-rechten dank aan al diegenen die zoo ruimschoots het hunne hebben bijgedragen tot de verwezenlijking van deze belangrijke Vlaamsche overwinning.

In de eerste plaats dient hier vernoemd de Heer Minister van Justitie Soudan, die in een merkwaardige rede, vol gezonden zin en vol diep gevoel, de

rechtvaardige oplossing van de Kamer heeft verdedigd en een geweldigen indruk heeft gemaakt op de hooge vergadering. Het is in groote mate aan zijn verheven tussenkomst te danken dat de breede meerderheid, die thans het ontwerp heeft goedgekeurd, is kunnen tot stand komen. De Heer Minister Soudan heeft zich door zijn houding de blijvende dankbaarheid verworven van heel het Vlaamsche land.

Er dient ook hulde gebracht aan onze Vlaamsche Senatoren, waartusschen wij vooral Mter Le Bon en Mter Orban moeten vermelden, die onafgebroken op de bres hebben gestaan om den zege te bevechten en wij mogen niet nalaten te dezer gelegenheid ook nog een woord van hulde te brengen aan oud-Minister Janson, die in de Kamer zooveel heeft bijgedragen tot het tot stand komen van deze rechtvaardige oplossing en wiens objectieve houding op zoovele parlementsleden diepen invloed heeft uitgeoefend.

En tenslotte dient nogmaals herhaald welken dank het Vlaamsche volk vooral verschuldigd is aan Volksvertegenwoordiger Hendrik Marck, verslaggever der Kamercommissie, die de ware ontwerper is van de thans aangenomen wet en die in jarenlangen, noesten en ondankbaren arbeid den tekst heeft tot stand gebracht, die in de toekomst zijn naam zal dragen.

Eindelijk kan er thans gezegd worden dat de Vlamingen in den cultuurstrijd, dien ze te voeren hebben, met gelijke wapenen zullen kunnen optreden.

Vlaamsche Juristen, thans aan den arbeid voor de grootheid der Vlaamsche cultuur!

De Redactie.

DE VERVLAAMSCHING VAN HET GERECHT

Verslag uit naam der Commissie van Justitie, belast met het onderzoek van het wetsontwerp op het gebruik der talen in Gerechtszaken.

(Zie de n°s 33, 34, 35, 136, 216 (zitting 1932-1933); 16, 135, 196, 214 (zitting 1933-1934) en de Handelingen van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, vergaderingen van 18, 19, 24 en 25 October; 7, 8 en 9 November 1933; 8, 9, 15, 16, 22, 23 en 31 Mei 1934; n° 135 (zitting 1933-1934) van den Senaat).

Aanwezig: heeren Ligy, voorzitter; Coenen, Crokaert, De Clercq (Jean-Joseph), de Selys-Longchamps, Disière, Gillon, Hanquet, Higuet, Lalemand, Le Bon, Legrand, Orban, Rolin, Van Eyndonck, Van Fleteren et Joseph De Clercq, verslaggever.

Mevrouw, Mijne Heeren,

Het ligt niet in onze bedoeling u zij het zelfs de beknopte geschiedenis, te beschrijven van den strijd die in de Belgische Wetgevende Kamers werd geleverd over de wettelijke regeling van het taalgebruik in gerechtszaken.

Dergelijke uiteenzetting zou zeker haar nut hebben, Wij meenen evenwel dat zulks niet in het kader van dit verslag past. Wij stellen overigens met genoegen vast dat de gedachten op dit gebied diep zijn gewijzigd. De atmosfeer is geheel anders! De kwestie vengt lang zooveel uitweidingen niet meer als eenige jaren geleden zou noodig geweest zijn.

* * *

Bij den aanvang van dit verslag meenen wij niet beter te kunnen doen dan u een objectieve samenvatting te geven van den toestand op taalgebied bij onze rechtbanken.

Wij ontleenen de bijzonderheden hoofdzakelijk aan het zaaklijk verslag bij de Kamer ingediend door den geachten heer Marck (Stuk n° 136, zitting 1932-1933, Kamer).

Thans is het taalgebruik in burgerlijke en handelszaken in België niet geregeld.

Voor de vrederechten, de werkrechtshraden, de burgerlijke kamers, de rechtbanken van eersten aanleg, de koophandelsrechtbanken, de burgerlijke kamers der Hoven van Beroep en van het Hof van Verbreking, mogen in alle zaken en voor alle rechtscolleges, partijen, getuigen, deurwaarders, deskundigen, pleitbezorgers, advocaten, openbaar ministerie, rechters gebruik maken van de landstaal hunner keuze.

Deze waarheid is evenwel slechts theoretisch.

In feite is het onbetwistbaar dat voor de rechtbanken in Wallonië alleen Fransch is toegelaten. Er wordt geen gebruik gemaakt van het Nederlandsch, zelfs wanneer een franschokundig Vlaming partij is in een zaak.

In de Vlaamsche provinciën en het arrondissement Leuven liet de toestand, nog deze laatste jaren, zeer veel te wenschen over.

Men gaat evenwel voort elken dag, in talrijke gevallen, in het Fransch, Vlamingen te dagvaarden, die geen woord van deze taal verstaan.

Voor het Hof van Beroep te Gent, worden bijna alle zaken nog in het Fransch behandeld.

In de vrederechten en werkrechtshraden is de toestand niet volmaakt, maar toch betrekkelijk bevredigend.

* * *

In het arrondissement Brussel worden weinig of geen zaken in het Nederlandsch behandeld.

Zoo werd er bij voorbeeld, in de Kamer, op gewezen dat de Koophandelsrechtbank te Brussel, in 1931, slechts één enkel vonnis in het Nederlandsch heeft gewezen op 32,401 behandelde zaken.

In 1932 werden twee vonnissen in het Nederlandsch gewezen.

Volgens de telling in 1930, zijn er in het arrondissement Brussel 576,376 inwoners die enkel of meestal Vlaamsch spreken.

Om deze cijfers juist te beoordeelen en daaraan de ware betekenis te hechten, moet men niet uit het oog verliezen dat de rechtbank van Koophandel te Brussel uitspraak moet doen in zaken die de sterke Vlaamsche bevolking van het arrondissement Brussel betreffen, doch dat zij bovendien kennis neemt, door toepassing van de bepalingen van toewijzing van bevoegdheid, van honderden zaken, ingeleid of ingesteld tegen rechtzoekenden uit de vier Vlaamsche provinciën.

* * *

Het ware onrechtvaardig te beweren, dat het verboden is in het Nederlandsch te pleiten voor het Hof van Beroep, doch een voorbericht is vereischt om de kamer te kunnen samenstellen. Zelfs dan nog kunnen talrijke hinderpalen oprijzen voor den pleiter die van deze vrijheid wil gebruik maken.

Voor het Hof van Verbreking is het gebruik van het Fransch algemeen, zelfs voor al de zaken die in eersten aanleg en in beroep in het Nederlandsch behandeld werden.

* * *

Voor de strafzaken bestaat er een wettelijke regeling. Zij legt het gebruik van het Nederlandsch op voor het opmaken der processen-verbaal, voor het vooronderzoek ter zitting in de Vlaamsche provinciën en het arrondissement Leuven.

Deze wet vertoont niettemin onbewistbare gebreken en talrijke bezwaren komen tegen haar toepassing tot uiting. Wij zullen er hier niet op wijzen om niet in herhaling te vervallen.

Indien niet kan betwist worden dat al de magistraten die geroepen zijn hun ambt in Wallonië uit te oefenen de gewestelijke taal grondig kennen, dan kunnen wij dat niet getuigen voor de magistraten in de Vlaamsche landstreek.

Dit hoeft niet te verwonderen. De oorzaken zijn gekend. Het is vooral te wijten aan het gemis, in het verleden, van hooger onderwijs in het Nederlandsch.

Bovendien, is de Vlaamsche proef geleverd van de doktoren in de rechten om te kunnen tot magistratuur in het Vlaamsche land te worden genoemd, beslist ontoereikend.

Maar hier ook — wij stellen het met genoegen vast — komt er verbetering.

Ten slotte is er geen enkele wettelijke bepaling die het beroep van advocaat regelt. Daar het gebruik der talen vrij was, bleek de tusschenkomst van den wetgever natuurlijk overbodig.

* * *

Het is volkomen begrijpelijk dat het taalregime, in voege in Wallonië, er tot geen klachten aanleiding geeft. In feite wordt er, zooals wij hooger zegden, alleen het Fransch gebruikt. Het gerecht is er eentalig.

Maar het Vlaamsche landsgedeelte is misnoegd. Het eischt diepgaande wijzigingen voor de burgerlijke rechtscolleges en de rechtbanken van koophandel.

Een hervorming is des te meer geboden dat wij, tot ons groot spijt, moeten vaststellen hoe sommige magistraten in de uitoefening van hun ambt, blijk geven van gemis van goeden wil of van betreurenswaardig onverstand.

Hebben wij in het volle Vlaamsche land geen voorzitter van een rechtbank zich tegen een Vlaamsche pleidooi zien verzetten?

Hoe moet men de rechtscolleges beoordeelen die in het Fransch uitspraak doen, wanneer de geheele rechtspleging pleidooi inbegrepen, in het Nederlandsch is geschied en dat de stukken bij het geding overgelegd en aan de dossiers toegevoegd zonder onderscheid in die taal zijn opgesteld?

Wie ziet niet welk nadeel zulks aan het land berokkent? Bij de behandeling van dit ontwerp in de Kamer, heeft geen enkel spreker het bestaan der misbruiken durven ontkennen. De geachte Minister van Justitie heeft ze herhaaldelijk formeel toegegeven en hij erkende dat een wet noodig was om ze uit te roeien.

Beter dan wij het zouden kunnen, vatte de geachte heer Marck het oordeel van de Vlamingen samen, waar hij schreef: «In de huidige toestanden ligt er voor het Vlaamsche volk een grove rechtsmiskening, een onduidelbare vernedering, een ernstig gevaar van verkeerde rechtsbedeeling, een berooving van den zedelijken invloed en van de cultureele vorming, welke het gerecht en de balie aan het volk kan en moet bezorgen». (Stuk. Kamer n° 136, zitting 1932-1933, biz. 8).

* * *

Wetsvoorstellen tot regeling van de kwestie werden eerst door de heeren Van Isacker c. s. en daarna door de heeren Romsée c. s. ingediend. De Regeering had van haar kant eveneens het initiatief genomen tot het indienen van een wetsontwerp.

Deze voorstellen hadden een gemeenschappelijk karakter: zij betroffen uitsluitend het Vlaamsche gedeelte van het land, en regelden het gebruik der talen slechts in burgerlijke en in handelszaken, alsmede voor het Hof van Verbreking.

Van de drie voorstellen werd geen enkel geheel aangenomen door de Commissie van Justitie. Zij putte elementen in de drie ontwerpen, en haar verslaggever opdracht haar een tekst voor te leggen.

Dit werk, na onderzoek door de Commissie, werd in openbare vergadering besproken tijdens de maanden October en November 1933. Na deze besprekingen werd het ontwerp andermaal naar de Commissie van Justitie verwezen.

De tekst werd omgewerkt en leniger gemaakt en diende vervolgens tot grondslag voor de bespreking van artikelen. Mits enkele zeldzame wijzigingen, bijna alle van louter vormelijken aard, werd de tekst ten slotte goedgekeurd ter vergadering van 31 Mei 1934 met 82 tegen 55 stemmen; 25 leden onthielden zich.

* * *

Het wetsvoorstel zooals het van de Kamer kwam, verschildt op twee essentiële punten van de oorspronkelijke ontwerpen waarover hooger sprake was:

1° Het regelt het taalgebruik in gerechtszaken niet alleen voor het Vlaamsche gedeelte doch voor heel het land;

2° De wet is van toepassing op de burgerlijke en handelsrechtbanken, evenals op de strafrechtbanken van gemeen recht en op de kriegsraden.

Wij stippen aan dat het ontwerp aan de magistraten en hun medewerkers de grondige kennis oplegt van de taal der streek, die zij bij de uitoefening van hun ambt moeten gebruiken. Deze kennis moet bijken hetzij uit het

diploma, hetzij uit een gepast examen. Deze logische wijziging was geboden en werd sedert lang gevraagd.

* * *

Sommigen hebben doen gelden dat Wallonië tevreden is over zijn taalstelsel. Derhalve, besluiten zij, is het overbodig en ongepast voor dit landsgedeelte een wet te maken. Het antwoord is zoo gemakkelijk als beslissend.

Het huidige ontwerp is enkel de wettelijke bekrachtiging van het thans in voege zijnde taalregeling. Men vraagt zich derhalve vruchteloos af waarover de Walen zouden kunnen klagen.

Maar bij gemis van regeling vallen er taalgeschillen te vreezen. Geen enkele wetsbepaling verbiedt in Wallonië in het Nederlandsch te dagvaarden of te pleiten. Bleef het tegenwoordig regime behouden, dan zou niemand kunnen betwisten dat onmiddellijk incidenten zouden ontstaan in het Waalsche gedeelte van het land en vooral op de taalgrens.

Het ontwerp huldigt, door een bepaling van kapitaal belang, het beginsel «gewesttaal, voertaal». Waarom zou men onderscheid maken tusschen de twee taalgroepen van het land?

Het wetsontwerp besluit tot eentaligheid in Wallonië en in Vlaanderen. Voor de Brusselsche agglomeratie voert zij de volstreckte tweetaligheid in mits zekere aanpassingen.

Bij de bespreking van dit ontwerp hebben enkele leden in de Kamer de tweetaligheid verdedigd. Volgens hun opvatting zou zij dienen toegepast over heel het land.

Verre van ons te betwisten dat dit beginsel te verdedigen zij. Veel meer: ernstig gewaarborgd en eerlijk toegepast, zou het het ideale stelsel zijn. Het zou de volstreckte gelijkheid en vrijheid verwezenlijken. En men vraagt zich te vergeefs af, waarom het land het recht niet zou hebben de kennis van beide landstalen te vergen van al zijn ambtenaren die, uit hoofde van hun beroep, noodzakelijkerwijze met het publiek in voeling moeten komen.

Doch het is overbodig bij deze platonische vaststelling stil te blijven. Blijven wij bij de werkelijkheid van vandaag.

Tijdens het debat in de Kamer kon de geachte Minister van Justitie verklaren, zonder te worden tegengesproken, dat de vergadering geen twintig voorstanders van de tweetaligheid telde. Wallonië wil er hoegenaamd niet van weten. Het heeft een ingeboren afkeer voor dat regime.

Er kan geen oogenblik sprake van zijn Wallonië en Vlaanderen verschillend te behandelen. Dit beginsel van de eentaligheid van Vlaanderen is overigens ook opgenomen in de voorstellen Van Isacker, Romsée en in het regeeringsontwerp. Bovendien werd het reeds tweemaal gehuldigd in de wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken en in het onderwijs.

Overigens bewijzen de statistieken dat onze beide taalgewesten ongeveer gelijk eentalig zijn. De vier Vlaamsche provinciën tellen zeventien gemeenten met een Franschsprekende meerderheid, tegen twaalf met een Vlaamschsprekende meerderheid in de vier Waalsche provinciën.

Doch de Vlamingen hechten nog veel meer belang aan het sociaal en cultureel karakter van het vraagstuk.

Ziehier wat daaromtrent de geachte heer Rubbens in verheven bewoordingen zei:

«Degenen die meenen dat alles in orde is wanneer de rechtzoekende zijn rechters begrijpt en dat zijn rechters hem begrijpen, vergissen zich erg. Wij hebben een veel hoogere opvatting van de rol onzer rechtbanken. Wij meenen dat de rechtbanken cultuurcentra zijn en dat zij aanzienlijke uitstralingen hebben in het cultureel en geestelijk leven van ons land. Hun invloed breidt zich rondom hen uit. Niet alleen de beschuldigten en de pleiters vertegenwoordigen den verstandelijken invloed der rechtbanken. Welnu, in Vlaanderen zijn deze cultuurcentra niet meer in eenklank met het cultureel leven dat hen omringt. Zoowel als het hooger onderwijs en het bestuur,

moeten zij zich niet alleen plooiën naar de Vlaamsche uitdrukking, doch ook de Vlaamsche cultuur dienen in alles wat het recht en de beschaafde taal betreft.

» Wij zijn, eilaas, ver van dit ideaal. Wij zijn er ook ver van verwijderd dat menige rechtbank en een gedeelte van het Hof van Gent in het bijzonder, om zoo te zeggen de laatste weerstandscentra zijn tegen de beweging die er naar strekt in Vlaanderen een hoogere cultuur te doen heerschen, dank zij de veralgemeening van het gebruik der Nederlandsche taal, zoodanig dat ik kan zeggen dat wie het vraagstuk tot een rechtsmiskening en een bezwarencomplex herleidt, er niets van begrijpt. Wie het beperkt tot zijn maatschappelijk uitzicht, tot gekwetste eigenliefde of fierheid van den eentaligen Vlaming, begriipt het evenmin.

» De grond van de kwestie is dat het Vlaamsche volk de mislukking van de verfransching heeft vastgesteld, die, ongetwijfeld, een elite heeft gevormd, maar een elite die van de massa is afgezonderd, en dat het Vlaamsche volk, door de vervlaamsching, niet enkel een elite wil vormen talrijker dan de oude, maar ook de massa zelf wil verheffen tot een hooger en graad van kennis en van zedelijke en geestelijke cultuur. (Parl. Hand. K. 19 October 1933, biz. 1365).

Hier de debatten in de Kamer woordelijk samenvatten, ware vervelend en overbodig. En dit des te meer dat voor bijna al de betwiste vraagstukken de getroten oplossingen eenieder voldoening schonken.

Doch wij achten het onmisbaar, bondig nadruk te leggen op de voornaamste wijzigingen door de Commissie van de Kamer toegebracht aan het oorspronkelijk ontwerp. Zij werpen een gunstig licht op de atmosfeer waarin het debat over deze menige kwestie werd gevoerd. Zoo het doel door het wetsontwerp nagestreefd, niet zonder dwang kan worden bereikt, is deze toch in ruime mate beperkt.

Deze wijzigingen betreffen :

1° In het eene en in het andere gewest van het land mogen de partijen bij gemeenschappelijk overleg vragen dat de rechtspleging voortgezet wordt in de taal van het andere gewest. De rechtbank verwijst de zaak naar een rechtsmacht van dezelfde rang in het ander taalgebied.

2° Het oorspronkelijk ontwerp voorzag een verzachte tweetaligheid van de rechtscolleges met een zeker aantal gemeenten met Vlaamsche meerderheid in Wallonië, en omgekeerd. Deze bepalingen, toepasselijk op de grensgemeenten, misnoegden de Walen ; ofschoon zeer logisch, werd er van af gezien om hun voldoening te schenken en een vergelijk mogelijk te maken. De Regeering zal onderzoeken of de grenzen dezer provincien niet moeten worden hiezien, om aan de moeilijkheden waarmede deze toestanden gepaard gaan tegemoet te komen. Wij ontveinen ons niet dat de oplossing moeilijk te vinden is. Het vraagstuk is kiesch en ingewikkeld.

3° De nietigheid van rechtswege, die de niet-naleving bekrachtigt van een wetsbepaling in elken stand van de rechtspleging, zoowel in eersten aanleg als in beroep, werd terecht aanzienlijk verzacht.

4° Wat betreft het Hof van Verbreking heeft de Commissie zich aangesloten bij het regime door dit Hof voorgestaan. Al de arresten worden in beide talen gewezen, het arrest wordt in de taal der rechtspleging uitgesproken.

* * *

In de Kamer lokte de toepassing van enkele beginselen van de wet sommige kritiek uit die haast altijd bijzonderheden betrof. Een eenigszins aandachtig onderzoek van den voorgelegden tekst, laat toe vast te stellen dat een groot aantal gegronde opmerkingen ingewilligd werden.

Het regime toepasselijk op de gemeenten Sint-Agatha-Berchem, Evere en Ganshoren, heeft veel inkt doen vloeien en tamelijk levendige besprekingen uitgelokt. Wij zullen dit punt omstandig onderzoeken bij artikel 41.

Het zij ons echter gegund hier te verklaren, dat wij er niet toe komen het gerucht te begrijpen dat dit punt heeft veroorzaakt en nog minder hoe deze als om strijd gedramatizeerde zaak sommige kringen in het harnas heeft kunnen jagen. Een onderzoek, zonder vooringenomenheid, zal aantonen, dat het van uiterst ondengeschikt belang is.

Wij kunnen dit gedeelte van het verslag niet sluiten zonder er op te wijzen dat het wetsontwerp de verworven toestanden eerbiedigt en, tijdens de onvermijdelijke overgangperiode, ruime afwijkingen aanvaardt.

Volgens het gezegde van een vooraanstaand leider der Vlaamsche beweging, moet het wetsontwerp, om zijn doel te bereiken, vier kenmerken in zich vereenigen :

De aangenomen oplossing moet nationaal zijn, dat wil zeggen toepasselijk in heel het land, en aanvaard door een aanzienlijke meerderheid samengesteld uit leden van al de partijen.

Gelijkberechtigend : de wet moet de gelijkheid huldigen van de twee taalgemeenschappen van het land.

Realistisch : de voorgestelde regeling moet rekening houden met het karakter van eentaligheid van het Vlaamsche land. Het huidige regime behoort tot het verleden. Wij maken wetten voor de toekomst.

Definitief : deze wet moet een einde maken aan het tijdperk van taalstrijd. Wij verlangen dat de taalvrede onverwijd en voor immer werkelijkheid worde.

Aldus begrepen doet het wetsontwerp van de Kamer zich naar onze meening voor als een werk van vrede, dat de eenheid en de eensgezindheid van het land slechts kan verstevigen.

ONDERZOEK DER ARTIKELEN EN AMENDEMENTEN

Wij commenteeren in de eerste plaats den tekst door de Kamer aangenomen en vervolgens de amendementen door de Commissie voorgesteld.

De artikelen 1 en 2 zijn de hoeksteen van de wet. Zij bepalen dat in burgerlijke en in handelszaken de gewesttaal voortaan de voertaal voor de geheele rechtspleging, pleidooien inbegrepen, zijn zal (artikelen 1, 2, 35).

Onder rechtscolleges van eersten aanleg moet men verstaan : vrederegerechten, werkrechtshraden, staatsrechtelijke scheidsgerichten, de rechtbanken van koophandel en de burgerlijke rechtbanken in zooverre deze niet in hooger beroep uitspraak doen.

De artikelen 3 en 4 regelen in gerechtszaken het taalregime in het arrondissement Brussel.

Artikel 3 breidt het regime van artikel 2 uit tot de vrederegerechten en de werkrechtshraden van het arrondissement Brussel, wier rechtsgebied uitsluitend uit Vlaamsche gemeenten bestaat, gelegen buiten de Brusselsche agglomeratie.

Dit artikel is dus niet van toepassing op de vrederegerechten van de Brusselsche agglomeratie (zie artikel 4 lid 2), noch op de kantons welke een of meer gemeenten met Fransche meerderheid bevatten : bij voorbeeld het vrederecht te Halle.

Practisch slaat artikel 3 enkel op de vrederegerechten der kantons Sint-Kwintens-Lennik, Wolvertem, Assche en Vilvoorde en op den werkrechtshraad van Vilvoorde.

Deze kantons zijn hoofdzakelijk Vlaamsch.

Bijgevolg is het logisch daarop het beginsel toe te passen dat aan de wet ten grondslag ligt.

Ziehier enkele bijzonderheden uit de telling in 1930 :

Kanton	Inwoners	Spreeken enkel Fransch
Assche	49,524	126
Wolvertem	42,395	915
Vilvoorde	52,835	2,209
Sint-Kwintens-Lennik	38,100	145

Het artikel werd door de Commissie lichtjes gewijzigd. Thans staat het onder n° 6 van het ontwerp der Commissie van Justitie.

Artikel 4, een van de meest belangrijke van het ontwerp, werd langdurig in de Commissie der Kamer besproken. In zijn huidige tekst, werd het als vergelijk aangenomen :

Het verdeelt het arrondissement Brussel in drie streken :

1° De eerste omvat de vrederechten en de werkrechtsheden bedoeld bij artikel 3. Gebruik van het Nederlandsch is aldaar verplicht voor de geheele rechtspleging ;

2° De tweede omvat al de Vlaamsche of Waalsche gemeenten buiten de Brusselsche agglomeratie, zooals omschreven bij artikel 41.

De akte tot inleiding van het geding wordt in het Fransch gesteld indien de **verweerder** woonachtig is in een Waalsche gemeente ; in het Nederlandsch indien hij woonachtig is in een Vlaamsche gemeente. Het wetsontwerp geeft dus den voorrang aan de taal van den verweerder. Deze moet dus vóór alles weten wat men van hem vergt.

Onder « Vlaamsche of Waalsche gemeenten » moet men verstaan de gemeenten met Vlaamsche of Waalsche meerderheid volgens de jongste volkstelling. (Een Koninklijk Besluit duidt hen aan, art. 41) ;

3° de derde streek omvat de Brusselsche agglomeratie. De aanlegger heeft er volle en volledige vrijheid de taal zijner keuze te gebruiken.

Doch de wet geeft aan den **verweerder** het recht te vragen dat de rechtspleging in de andere taal zou worden voortgezet. Dit voorbehoud was geboden in een tweetalig arrondissement. Hij zal daarvan, vóór elk verweermiddel over den grond der zaak, gebruik moeten maken.

Verschoont de verweerder in persoon dan doet hij zijn vraag mondeling ; verschoont hij bij lasthebber, dan wordt de aanvraag schriftelijk opgesteld en ondertekend door den verweerder zelf. De rechter is niet verplicht de vraag in te willigen zoo uit de elementen van de zaak blijkt dat de verweerder een voldoende kennis van de taal der akte tot inleiding van het geding bezit. Hij kan de aanvraag van den verweerder afwijzen bij een met redenen omkleede beslissing. De wet stelt dus vertrouwen in hem.

Niemand inderdaad wil bedilgeest of kwade trouw van een pleiter in de hand werken.

De artikelen 3 en 6, zooals zij door de Commissie werden aangenomen, wijzigden grondig het door de Kamer goedgekeurd ontwerp. Zij werden langdurig in de Commissies besproken.

Artikel 3 voert een gelijk regime in voor het arrondissement Brussel.

De vrijheid van de keuze van den eischer onder het dubbel toezicht van den verweerder en van den rechter, wordt afgewezen wanneer de akte tot inleiding van het geding steunt op een juridisch feit voor de vervulling waarvan een enkele taal, Fransch of Nederlandsch, werd gebruikt : b.v. een testament, een overeenkomst, een persdelict, enz..

In dit geval zal deze taal verplichtend die van het geding zijn en, in deze taal, zal worden gedagvaard. Geldt het een tweezijdige overeenkomst, dan moet er, wel te verstaan, werkelijk gebruik gemaakt zijn van deze taal door beide partijen. De ondertekening van een bestelbon volstaat niet.

Buiten deze veronderstelling (b.v. tweetalige overeenkomst of strafbare handeling als gevolg van een stoffelijk feit, zooals een auto-ongeval), behoudt men het stelsel in het ontwerp van de Kamer voorzien.

Met afwijking van de vrije keuze der taal voorkomend in dit laatste geval, handhaaft artikel 6 door de Commissie aangenomen, in deze tweede veronderstelling, voor de vier Noorderkantons, den voorrang van het Nederlandsch voorzien bij artikel 3 van het ontwerp der Kamer.

De voorstanders dezer amendementen deden gelden dat zij een eenvoudiger en tevens billijker regime invoeren.

Eenvoudiger : het regime zal hetzelfde zijn voor het geheele rechterlijk arrondissement Brussel, behalve voor de zaken in de Noorderkantons welke over het algemeen een plaatselijk karakter dragen, welke dit uitzonderingsregime wettigt.

Billijker : meestal is er een taal van het geding, van het dossier ; het voorgestelde stelsel vrijwaart de belanghebbenden tegen grillen of plagerijen vanwege de medecontractanten.

De minderheid deed de volgende opwerpingen gelden. Het amendement handhaaft feitelijk twee streken : die van artikel 3 en van artikel 6.

Een der hoofddoelen van het ontwerp wordt niet bereikt. Rechtszoekenden zullen gedagvaard blijven en, wat erger is, althans na een vonnis bij verstek, zal dit vonnis uitgevoerd worden in een taal die zij niet begrijpen.

Zij deed eveneens gelden dat het weinig logisch is een aanlegger te verplichten de inleidende akte in het Nederlandsch op te stellen wanneer hij voor het vrederecht een inwoner dagvaardt van een der vier kantons opgesomd bij artikel 6 der Commissie, en toe te laten dat deze rechtzoekende in het Fransch zou worden gedagvaard voor de burgerlijke rechtbank of de rechtbank van koophandel te Brussel.

Deze leden vreezen dat de toepassing van lid 1 tot velerlei geschillen aanleiding geven mocht.

Zij beweren bovendien dat dit artikel het beginsel : streektaal, voertaal, niet eerbiedigt.

Bij de stemming werd het door de Commissie gewijzigd artikel aangenomen met 9 tegen 3 stemmen.

Artikel 5 duidt de voor de vrederechten van de herwonnen gebieden en den werkrechtsheden van Eunen te volgen rechtspleging aan. Het eerste lid van dit artikel 5 wordt artikel 4 van het ontwerp der Commissie.

Het tweede lid betreft de vrederechten van Malmédy, Aubel en Limburg.

Een lid stelde voor het recht om de Duitsche rechtspleging aan te vragen voor de rechtszoekenden die voor de vrederechten van Aubel en Limburg worden gedaagd, af te schaffen.

Hij liet gelden dat al de inwoners van deze kantons een voldoende kennis bezitten van het Fransch ; denhalve is deze afwijking niet gewettigd.

Dit amendement werd eenparig, min één stem, aangenomen.

Het spreekt vanzelf dat de andere artikelen van dit wetsontwerp, waar het de kantons Aubel en Limburg geldt, in overeenstemming moeten gebracht worden met dit door de Commissie gewijzigd artikel.

Artikel 6 werd zonder onmerkinnen aangenomen. Het duidt de taal aan die in het arrondissement Brussel en in het Duitsche gedeelte van het land moet gebruikt worden wanneer er verscheidene verweenders zijn.

Artikel 7 van het wetsontwerp laat aan partijen toe in gemeenschappelijk overleg te vragen dat de rechtspleging in het Nederlandsch wordt voortgezet voor de rechtscolleges bedoeld bij het eerste artikel en in het Fransch voor deze opgesomd in de artikelen 2 en 3.

Het geding zal naar het dichts bij gelegen rechtscollege van denzelfden rang in een andere taalstreek, of naar dit bij gemeenschappelijke keuze van partijen aangeduid, worden verwezen.

Zoowel de aanlegger als de verweerder mag dit aanvragen.

Doch de aanvraag moet door partijen worden aanvaard vóór alle verweer en exceptie. De rechter beveelt de verwijzing niettegenstaande de regelen der plaatselijke bevoegdheid.

Het tamelijk strenge regime van het eerste, tweede en derde artikel wettigt ten volle deze afwijking.

Zij is niet strijdig met de algemeene economie van het ontwerp, aangezien zij, zonder afbreuk te doen aan de taal-

integriteit van de streek, den gemeenschappelijken wil van partijen eerbiedigt.

* * *

Het door uw Commissie aangenomen amendement, waarbij het amendement dat artikel 45bis is geworden dient gevoegd, brengt er grondige wijzigingen aan toe.

Krachtens dit amendement zal er steeds van de andere dan de gewesttaal mogen gebruik gemaakt worden: 1° wanneer partijen akkoord gaan; 2° wanneer een der partijen bewijst dat de door haar of tegen haar ingestelde vordering steunt op een juridisch feit voor welks vervulling deze andere taal wettelijk werd gebruikt met uitsluiting van elke andere taal, hetzij door beide partijen, hetzij door den dader van het ingeroepen feit.

Het akkoord kan zelfs stilzwijgend zijn. Het kan voortvloeien uit de taal gebezigd in het exploit tot inleiding van het geding, hetzij door deze gebezigd door den verdediger in de eerste akte van de rechtspleging. De rechter doet zonder mogelijk beroep of verzet uitspraak of het tweede lid van het artikel al dan niet toepasselijk is. Ten slotte zal de betrokken rechtbank niet de wijziging moeten uitspreken naar een andere rechtbank indien zij oordeelt dat zij de taal der rechtspleging voldoende machtig is.

Tot staving van dit amendement beriepen zijn indieners zich op de argumenten aangevoerd voor de aanneming van het geamendeerd artikel 3.

Volgens hen is er geen reden om de vrijheid van partijen aan banden te leggen wanneer zij akkoord zijn. Het tweede lid wettigt zich zelf, zeggen zij. Wij trekken de logische besluiten uit een feitelijken toestand.

De minderheid der Commissie heeft verklaard zich in geen geval bij dit amendement te kunnen aansluiten.

Volgens hen druischt het amendement rechtstreeks in tegen het beginsel dat als grondslag der wet werd aangenomen. Het is nutteloos een wet te maken, zegt zij, vermits dit amendement de misbruiken waarover wij klagen, laat voortbestaan. Alleen de advocaten kunnen van deze faculteit gebruik maken. Zij zal een minderheid, het weze dan nog een keure, toelaten zich geheel buiten de volksmassa te houden. In de praktijk zullen deze bepalingen slechts gelden in het Vlaamsch gedeelte van het land. In stede van een zelfde taalregime voor beide gewesten van het land te voorzien, zullen zij slechts het verschil van regime verergeren.

Het amendement der Commissie werd aangenomen met acht tegen drie stemmen.

Artikel 9. — Uw Commissie heeft geen opmerkingen te maken betreffende de bij artikel 9 bekrachtigde beginselen. Zij stelt evenwel voor de woorden: «bij eene met redenen omkleede beslissing» te doen wegvallen. Zij oordelen dat zij niets toevoegen aan den tekst. De afwijking kan enkel worden verleend indien de omstandigheden dit wettigen. De omstandigheden zullen juist de redenen der afwijking zijn.

Uw Commissie vraagt eenparig dat dit beginsel in ruimen geest zou worden toegepast. (Bij voorbeeld, de Commissie neemt aan dat er gebruik worde gemaakt van een andere taal dan die van de streek indien de vader of de moeder of een van beide, die moet deel uitmaken van een familieraad, een vreemdeling is of de taal van de streek niet machtig is).

Artikel 10. — Zonder opmerkingen.

HOOFDSTUK II.

Gebruik der talen bij het vooronderzoek en het onderzoek in strafzaken, alsmede voor de Strafgerechten in eersten aanleg en voor de Hoven van Assisen.

Art. 11. — De Commissie stelt voor de laatste alinea van dit artikel te doen wegvallen wegens de redenen die wij opgaven bij artikel 5.

Wordt artikel 3 (tekst der Commissie) door den Senaat aangenomen, dan moet het artikel luiden als volgt: «In de gemeenten van het arrondissement Brussel, ter uitzondering van die bedoeld bij artikel 15, enz...»

Wat dient er verstaan onder de woorden: «bij gemis van verklaring volgens de noodwendigheden der zaak»? (lid 2).

Er doet zich geen moeilijkheid voor wanneer de persoon tegen wien proces-verbaal werd opgemaakt, aanwezig is. De verbaliseerende zal de taal gebruiken die de overtreder gebruikte. Is deze laatste afwezig, dan kan deze regel niet gevolgd worden. Hij die het proces-verbaal opmaakt zal dan volgens de omstandigheden handelen. Hij zal b.v. de bestuurstaal van de gemeente, deze waarvan zich de klager of de getuigen bedienen, enz., gebruiken.

De artikelen 12, 13 en 14 werden aangenomen.

Artikel 15. — Indien de amendementen door de Commissie voorgesteld worden aangenomen, moet het artikel luiden als volgt: «Voor de politierechtbanken van Assche, Sint-Kwintens-Lennik, Vilvoorde en Wolvertem, wordt, onder het hierna aangeduide voorbehoud, geheel de rechtspleging in het Nederlandsch gevoerd».

Artikel 16. — In hetzelfde geval, moet het artikel luiden als volgt:

«Voor de andere politierechtbanken van het rechterlijk arrondissement Brussel, dan die in het vorig artikel bedoeld, en voor de correctioneële rechtbank van Brussel, rechtsprekende in eersten aanleg, wordt de rechtspleging in het Fransch of in het Nederlandsch gevoerd, naar gelang dat de verdachte zich, voor zijne verklaringen, in het onderzoek, en, bij ontstentenis hiervan, in het vooronderzoek, van een of andere dezer talen heeft bediend. In alle andere gevallen... enz., zooals in het artikel.

De minderheid van de Commissie verzet zich tegen de goedkeuring van dit artikel om de redenen die zij reeds liet gelden.

Artikel 17. — De Commissie stelt u voor: 1° de woorden «Aubel en Limburg» van lid 2, en 2° lid 3 te doen wegvallen.

De artikelen 18, 19, 20 en 21 werden zonder opmerking goedgekeurd.

Artikel 22. — Het recht in dit artikel voorzien is alleen de noodige aanvulling van de invoering der eentaligheid. Zonder deze bepaling zouden de rechten der verdediging in talrijke gevallen niet geëerbiedigd zijn geworden.

Uw Commissie stelt u echter een lichte tekstwijziging voor. Zij verzoekt u: 1° in de derde alinea de woorden «of van het Hof van Beroep» te doen wegvallen, en 2° een paragraaf III in te voegen, luidende: «Hetzelfde recht wordt erkend aan den verdachte voor de rechtscolleges in hooger beroep voor de nieuwe over te leggen stukken».

Uw Commissie keurt natuurlijk het beginsel van dit artikel goed, maar zij kan niet aannemen dat voor de eerste maal in beroep een verdachte de vertaling vraagt van de stukken die werden overgelegd in eersten aanleg. Zij vreest dat dit een al te gemakkelijk middel zou zijn om tijd te winnen, de uitspraak van het arrest te vertragen of zelfs verjaring te bereiken.

Artikel 22bis. — Naar luid van dit amendement mag de verdachte die slechts Nederlandsch kent of de andere taal slechts zeer onvolmaakt spreekt, en die terecht staat voor een politierechtbank of een correctioneële rechtbank met Fransche voertaal, vragen dat de rechtspleging in het Nederlandsch geschiede. Omgekeerd mag de Waalsche verdachte in hetzelfde geval de Fransche rechtspleging vragen. De rechter spreekt de verwijzing uit naar de rechtbank van denzelfden rang, die dichtstbij is gelegen en die als voertaal heeft de door den verdachte gewenschte taal.

Deze aanvraag zal echter niet ingewilligd worden, indien de rechter een voldoende kennis heeft van de taal van den verdachte of indien de omstandigheden van de zaak zulks niet toelaten.

Ziehier, volgens den geest der Commissie, enkele van deze omstandigheden :

De beklaagde heeft beslist een valsche verklaring gedaan en heeft een volledige of voldoende kennis van de taal van de rechtbank. De verwijzing naar een ander rechtscollege zou de verplaatsing van een te groot aantal getuigen vereischen. De aanvraag is slechts een manoeuvre om de verjaring te bereiken, enz.. Zij zou inbreuk maken op de gewettigde rechten van de burgerlijke partij.

De minderheid liet eens te meer gelden dat dit amendement noch de eenzijdigheid van het Vlaamsche land, noch de gelijkheid van de twee taalgewesten eerbiedigt. Het kan niet betwist worden, betoogt zij, dat in de praktijk alleen de rechters van het Vlaamsche land zullen kennis kunnen nemen van Fransche gedingen. Het omgekeerde laat zich niet indenken.

Het amendement werd door de Commissie aangenomen.

HOOFDSTUK III.

Gebruik der talen voor rechtsmachten in hooger beroep.

Artikel 23. — Uw Commissie stelt u voor artikel 23 te doen luiden als volgt : « Voor al de rechtscolleges in hooger beroep, wordt, enz... (het overige als in het artikel) ».

Artikel 24. — Deze bepaling betreft de gevallen voorzien bij de artikelen 79 en 483 van het Wetboek van strafvordering en artikel 135 van het Wetboek van Militaire strafvordering.

Artikel 25. — Geen opmerkingen.

HOOFDSTUK IV.

Gebruik der talen voor het Hof van Verbreking.

De artikelen 26, 27, 28 worden zonder bespreking aangenomen.

HOOFDSTUK V.

Artikel 29. — Artikel 29 erkent aan de partijen, die persoonlijk ter zitting verschijnen, het elementair recht toe, de taal die zij verkiezen te gebruiken. Indien de rechter de door partijen of een harer gebruikte taal niet verstaat, doet hij beroep op een vertaler.

De artikelen 30 en 31 erkennen hetzelfde recht toe aan de verdachten, aan de burgerlijk verantwoordelijke partijen en aan de getuigen.

Artikel 32. — Uw Commissie stelt u voor den tweeden volzin van dit artikel te doen luiden : « De rechter kan nochtans, wegens bijzondere redenen, enz »

Uw commissie meent dat deze bijzondere redenen immer een uitzonderlijk kenmerk dragen. Deze lichte wijziging van tekst raakt in geen enkel opzicht noch het doel, noch de beteekenis van het artikel.

Artikelen 33 en 34. — Geen opmerkingen.

Artikel 35. — Verschillende amendementen werden bij dit artikel ingediend. Zij beoogden namelijk volle vrijheid voor de taal van het pleidooi te laten. In een geest van verzoening werden zij ingetrokken. De overige amendementen werden verworpen.

De meerderheid der Commissie heeft evenwel de weglating gestemd van het voorlaatste lid, luidende : « In geen enkel geval, kan de vordering door lasthebber gedaan worden ».

Artikel 36. — Geen opmerkingen.

Artikel 37. — Uw Commissie stelt u voor een laatste alinea toe te voegen die luidt :

« Elke partij heeft steeds het recht op haar kosten een vertaling van elke akte van rechtspleging, vonnis of arrest te vragen ».

Dit recht is onbetwistbaar nuttig, namelijk voor de vonnissen of arresten waarvoor het **exequatur** zal moeten gevraagd worden, en ook wanneer het arrest of het vonnis voor een rechtbank van de andere taalstreek moet overgelegd worden.

Artikel 38. — Geen opmerkingen.

Artikelen 39 en 40. — De meerderheid der Commissie acht de sanctie, voorzien in het eerste lid van artikel 39, overdeven.

Zij stelt voor het te doen luiden : « Vorenstaande regels zijn voorgescreven op straf van nietigheid. Deze wordt op aanvraag van een van partijen uitgesproken ».

De meerderheid der Commissie stelt bovendien voor artikel 40 eenvoudig te doen wegvallen.

De minderheid heeft zich zoowel tegen de wijziging van artikel 39 als tegen de weglating van artikel 40 verzet.

Zij laat gelden dat in het verleden alle taalwetten werden overtreden bij gemis van doelmatige straffen.

Artikel 39, merkt zij op, is derwijze opgesteld, dat de uitspraak van de nietigheid geen ernstige schade kan medebrengen voor partijen. Bovendien had reeds de Kamercommissie de oorspronkelijke strakheid van deze bepaling aanzienlijk verzacht.

Wat betreft de straffen voorzien bij artikel 40, zij worden reeds bij andere wetten voorzien.

Artikel 41. werd tamelijk langdurig in de Kamer besproken.

Eerst en vooral werd het in de wet ingelascht omdat sommige leden, en met reden trouwens, geklaagd hadden dat de wet de rangschikking der gemeenten niet nauwkeurig genoeg aangaf.

De bedoelde gemeenten zullen dus in een bij deze wet gevoegd Koninklijk Besluit worden aangeduid.

Onder meerderheid moet men verstaan niet de volstrekte meerderheid, doch de betrekkelijke meerderheid.

* * *

Voor de gemeenten Evere, Ganshoren en Sint-Agatha-Berchem en volgens de telling in 1930 telt :

Sint-Agatha-Berchem :
3.334 personen die uitsluitend of meestal Fransch spreken;
3.799 personen die uitsluitend of meestal Nederlandsch spreken.

Evere :
2.941 personen die uitsluitend of meestal Fransch spreken ;
6.701 personen die uitsluitend of meestal Nederlandsch spreken.

Ganshoren :
1.890 personen die uitsluitend of meestal Fransch spreken;
3.841 personen die uitsluitend of meestal Nederlandsch spreken.

De gemeenten Sint-Agatha-Berchem, Ganshoren en Evere, behooren onderscheidenlijk tot de vrederechten Anderlecht, Molenbeek en Schaarbeek.

Zoo deze gemeenten bij hunne kantons blijven, zullen de inwoners dezer drie gemeenten verplichtend in het Nederlandsch moeten worden gedagvaard voor het vrederecht of de rechtbank van eersten aanleg of van koophandel van Brussel.

Doch zoo de verweerder geen Nederlandsch verstaat, of slechts onvoldoende kent, mag hij vragen dat de rechtspleging in het Fransch worde voortgezet.

Zoo deze gemeenten bij de Brusselsche agglomeratie worden gevoegd, mag de eischer, naar keuze, in het Nederlandsch of in het Fransch dagvaarden, doch de verweerder behoudt het recht, in hooger bedoelde voorwaar-

den, te vragen dat de rechtspleging in de andere taal zou worden voortgezet.

Ziedaar waarop het geschil neerkomt.

Evere en Ganshoren hebben een indrukwekkende Vlaamsche meerderheid.

Dit mag men niet van Sint-Agatha-Berchem zeggen.

Een vergelijk moet niet moeilijk te vinden zijn, te meer daar dit in aller wensch ligt.

Zoo de Senaat uw Commissie volgt, dan moet lid 2 uit artikel 41 wegvallen; in haar stelsel, wordt het begrip van de Brusselsche agglomeratie overgenomen.

HOOFDSTUK VI.

Rechterlijke inrichting. — Kennis van de talen door de magistraten, gezworenen en griffiers.

Voortaan, moeten de magistraten de voertaal van het rechtscollege waarbij zij hun ambt uitoefenen, grondig kennen. Zij zullen dit moeten bewijzen. Dit kan blijken hetzij uit het diploma, hetzij uit een examen.

Dit hoofdstuk voorziet de vermeerdering van het aantal magistraten en van het rechterlijk personeel te Brussel.

Zonder dezen maatregel, ware de wet niet toe te passen.

Van dit hoofdstuk heeft alleen artikel 42 tot bespreking aanleiding gegeven.

Enkele leden hadden voorgesteld van al de magistraten en plaatsvervangers de kennis van de beide landstalen te eischen.

Daar Brussel een tweetalig arrondissement is, lijkt deze eisch gewettigd. Theoretisch kan het tegenovergestelde niet verdedigd worden. Praktisch zou deze maatregel er op neerkomen te Brussel de benoeming onmogelijk te maken van een Waalschen magistraat. In de Kamer werd de bemiddelings tekst van artikel 6 en vooral van paragraaf 6, aangenomen.

In den schoot uwer Commissie werd het amendement evenwel aangenomen met 9 tegen 4 stemmen. Zes leden onthielden zich.

In een latere vergadering kwam de Commissie op hare stemming terug met 10 tegen 4 stemmen, terwijl 5 leden zich onthielden.

Verschillige andere amendementen werden verworpen.

Ten slotte werd de tekst van de Kamer aangenomen, ter uitzondering van paragraaf 6, die werd geamendeerd.

* * *

Latens wij mog opmerken, ten einde alle misverstand te voorkomen, dat de kennis van de taal vereischt bij artikel 42 een grondige kennis is. Indien de wet zich tevreden stelt met een voldoende kennis, draagt zij er zorg voor dit te verklaren.

Indien artikel 3 (amendement van de Commissie) wordt aangenomen, dan moet lid 3 van artikel 42 gewijzigd worden als volgt:

« In de rechterlijke kantons Assche, Sint-Kwintens-Lennik en Vilvoorde kan niemand tot vrederechter benoemd worden, » enz., zooals in het artikel.

De minderheid verzet zich tegen elke wijziging van dit artikel. Zij blijft bij het vergelijk dat in de Kamer getroffen werd.

De artikelen 43 en 44 werden zonder bespreking aangenomen.

Bij artikel 45 stelt de Commissie voor: 1° de woorden « Limburg en Aubel » te doen wegvallen; 2° een tweede lid toe te voegen waarbij voor de gemengde kantons in het lid opgesomd, aan den vrederechter of een plaatsvervanger de kennis wordt opgelegd van de gewestelijke taal en bovendien van de taal der minderheid.

Artikel 45 bis. — Met 8 tegen 6 stemmen heeft de Commissie een artikel 45bis gestemd.

Om het aantal verwijzingen in burgerlijke en strafzaken te verminderen, richt het rechtbanken in samengesteld

uit magistraten die het Nederlandsch grondig kennen, te Luik, Bergen en Charleroi. Het voorziet Fransche kamers te Antwerpen, Gent en Tongeren.

Het artikel voorziet insgelijks bijzondere kamers in de handelsrechtbanken te Luik, Bergen, Antwerpen, Gent en Tongeren. Dezelfde maatregel wordt toegepast voor de rechtbank te Charleroi of, bij gemis van een rechtbank van koophandel, zal de hierboven voorziene bijzondere kamer kennis nemen van de Nederlandsche handelszaken.

Dit amendement werd levendig bestreden.

Niet alleen handhaaft het de tweetaligheid in Vlaanderen, doch het voert ze in Wallonië in.

De artikelen 46, 47, 48, 49 werden zonder opmerking aangenomen.

Bij artikel 51 heeft de Commissie eenparig twee amendementen aangenomen, waarvan het eene werd ingediend door de Regeering en het andere door een lid van uw Commissie.

Artikel 52. — De Commissie stelt u voor de woorden « Aubel en Limburg » in paragraaf 6 te doen wegvallen.

Artikel 53. — Zonder opmerking.

HOOFDSTUK VII.

Overgangsbepalingen.

De overgangsbepalingen werden ruim opgevat. Zij houden rekening met de verworven rechten en met den toestand die werd in het leven geroepen door het gemis van elke regeling ter zake.

De artikelen 54, 55, 56, 57, 58, regelen de procedure die voorloopig moet worden gevolgd voor de personen woonachtig in de Vlaamsche gemeenten van Wallonië en in de Waalsche gemeenten gelegen in Vlaanderen.

Artikel 59. — De meerderheid van de Commissie stelt voor de woorden « 1 Januari 1938 » te vervangen door « 1 Januari 1940 ».

Artikel 61. — Zonder opmerking aangenomen.

Artikel 62. — Aangenomen met een amendement waarbij aan het slot de woorden: « niettegenstaande de rechtspleging in het Nederlandsch geschiedde » worden toegevoegd.

Artikel 63. — De meerderheid der Commissie stelt voor de woorden « 1 Januari 1930 » te vervangen door « 1 Januari 1936 », en de woorden « termijn van vijf jaar » in paragraaf 2 te vervangen door « termijn van tien jaar ».

De minderheid kan zich niet aansluiten bij de voorgestelde wijzigingen die volgens haar volstrekt niet gewettigd zijn. Zij oordeelt in elk geval dat de voorgestelde wijzigingen te diepgaande zijn.

Artikel 65. — De Commissie stelt voor de woorden « 15 Maart 1935 » te vervangen door « 15 Maart 1936 ». (Paragraaf 1, in fine).

In paragraaf 2 dienen de woorden « 1935 » vervangen door « 1936 », « 1933 » door « 1934 », « 1932 » door « 1933 » en « 1933 » door « 1934 ».

Artikel 67. — Te doen luiden als volgt:

« Onder voorbehoud van de voorafgaande overgangsbepalingen, zal deze wet op 15 September 1935 van kracht worden.

» Zij is niet toepasselijk op de vóór dien datum ingeleide zaken of ingestelde vervolgingen ».

* * *

Het door de Commissie geamendeerd wetsontwerp werd in zijn geheel aangenomen met 9 tegen 6 stemmen.

* * *

Het verslag werd door de aanwezige leden eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,
Jos. De CLERCQ.

De Voorzitter,
A. LIGY.

WETSONTWERP OP HET GEBRUIK DER TALEN IN GERECHTSZAKEN.

Wetsontwerp overgemaakt door de Kamer der
Volksvertegenwoordigers

EERSTE HOOFDSTUK

Gebruik der talen voor de burgerlijke rechtbanken en de
rechtbanken van koophandel van eersten aanleg

Eerste artikel

Voor al de burgerlijke rechtbanken en de rechtbanken van koophandel van eersten aanleg, waarvan de zetel gevestigd is in de provincie Henegouw, Luik, Luxemburg, Namen en in het arrondissement Nijvel, wordt geheel de rechtspleging in betwiste zaken, onder het hierna aangeduide voorbehoud, in het Fransch gevoerd.

Art. 2.

Voor al de burgerlijke rechtbanken en de rechtbanken van koophandel van eersten aanleg, waarvan de zetel gevestigd is in de provincie Antwerpen, West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Limburg en in het arrondissement Leuven, wordt geheel de rechtspleging in betwiste zaken, onder het hierna aangeduide voorbehoud, in het Nederlandsch gevoerd.

Art. 3.

De regel bij vorig artikel vastgesteld geldt insgelijks voor de vredegerichten en werkrechtsraden van het arrondissement Brussel, wier rechtsgebied uitsluitend uit Vlaamsche gemeenten bestaat, gelegen buiten de Brusselsche agglomeratie.

Art. 4.

§ 1. — Voor al de burgerlijke rechtbanken en de rechtbanken van koophandel van eersten aanleg waarvan de zetel gevestigd is in het arrondissement Brussel, uitgezonderd die welke in vorig artikel worden vermeld, wordt het gebruik der talen voor geheel de rechtspleging in betwiste zaken, onder het hierna aangeduide voorbehoud geregeld als volgt :

De akte tot inleiding van het geding wordt in het Fransch gesteld, indien de verweerder woonachtig is in een Waalsche gemeente; in het Nederlandsch indien de verweerder woonachtig is in een Vlaamsche gemeente; in het Fransch of in het Nederlandsch, ter keuze van den eischer, indien de verweerder woonachtig is in een gemeente van de Brusselsche agglomeratie of geen gekende woonplaats in België heeft.

De rechtspleging wordt voortgezet in de taal der akte tot inleiding van het geding, tenzij de verweerder, vóór alle verweer en alle exceptie, zelfs van onbevoegdheid, vraagt dat de rechtspleging in de andere taal wordt voortgezet.

§ 2. — De bij de vorige alinea voorziene aanvraag wordt mondeling gedaan door den verweerder die in persoon verschijnt; zij wordt schriftelijk ingediend, wanneer de verweerder bij lasthebber verschijnt. Het geschrift moet van de hand zijn van verweerder en door hem zelf ondertekend; het is vrij van zegel en registratie en blijft aan het vonnis gehecht.

De rechter doet op staanden voet uitspraak. Hij kan weigeren op de aanvraag in te gaan, indien uit de elementen van de zaak blijkt dat de verweerder een toereikende kennis bezit der taal gebruikt voor het opmaken der akte

Amendementen door de Commissie van Justitie
voorgesteld.

Art. 6. (zie art. 3 Kamer).

Te vervangen door de volgende bepaling :

Voor de politierechtbanken van Assche, Sint-Kwintens-Lennik, Vilvoorde, Wolvertem wordt onder het hierna aangeduide voorbehoud, geheel de rechtspleging in betwiste zaken in het Nederlandsch gevoerd.

Art. 3. (zie art. 4 Kamer).

Dit artikel te doen luiden als volgt :

§ 1. — Voor al de burgerlijke rechtbanken en de rechtbanken van koophandel van eersten aanleg van het arrondissement Brussel, wordt het gebruik der talen voor de rechtspleging in betwiste zaken, onder het hierna aangeduide voorbehoud, geregeld als volgt :

1° De akte tot inleiding van het geding die steunt op een juridisch feit voor de vervulling waarvan een enkele taal, Fransch of Nederlandsch, werd gebruikt, moet in deze taal worden gesteld;

2° Zoo Fransch en Nederlandsch gelijktijdig werden gebruikt of zoo het een stoffelijk feit geldt dat het gebruik van geen enkel taal bedraagt, wordt de akte tot inleiding van het geding in het Fransch of in het Nederlandsch of naar keuze van den aanlegger gesteld.

§ 2. — De rechtspleging wordt voortgezet in de taal der akte tot inleiding van het geding, tenzij de verweerder, vóór alle verweer over den grond, de toepassing betwiste door den aanlegger gedaan van de vorige bepalingen of bewere geen toereikende kennis te bezitten van de taal gebruikt in de rechtspleging; de verweerder die in persoon verschijnt wordt van ambtswege door den rechter vóór elke behandeling van den grond van de zaak, ondervraagd over zijn instemming met de taal van de dagvaarding.

Elke betwisting wordt op staanden voet beslecht bij een met redenen omkleede beslissing vatbaar voor verzet noch beroep, zonder andere rechtspleging. Blijkt de exceptie van den verweerder ongegrond en is zoo de zaak in staat van wijzen, dan wordt onverwijld overgegaan tot het onderzoek zijner overige verweermiddelen; blijkt de

**Wetsontwerp overgemaakt door de Kamer der
Volksvertegenwoordigers**

tot inleiding van het geding. De beslissing van den rechter moet met redenen omkleed zijn; zij is voor verzet noch voor beroep vatbaar. Zij is uitvoerbaar op de minuut vóór registratie, zonder andere rechtspleging noch vormvereischten; de uitspraak van de beslissing, zelfs in afwezigheid van de partijen, geldt als beteekening.

Art. 5.

§ 1. — Voor de vrederechten van Eupen en Sint-Vith, alsmede vóór den werkrechtensraad van Eupen, wordt de akte tot inleiding van het geding in het Duitsch gesteld en wordt de rechtspleging voortgezet in die taal, tenzij de verweerder, vóór alle verweer en alle exceptie, zelfs van onbevoegdheid, vraagt dat zij in het Fransch wordt voortgezet.

Voor de vrederechten van Malmedy, Aubel en Limburg wordt de akte tot inleiding van het geding gesteld in het Fransch, en de rechtspleging wordt voortgezet in die taal, tenzij de verweerder, vóór alle verweer en alle exceptie, zelfs van onbevoegdheid, vraagt dat de rechtspleging in het Duitsch wordt voortgezet.

§ 2. — Wanneer de verweerder woonachtig is in eene Duitsche gemeente, gelegen binnen het gebied van de burgerlijke rechtbank van eersten aanleg of van de rechtbank van koophandel of van den werkrechtensraad van Verviers, kunnen deze rechtsmachten, zoo de verweerder het aanvraagt, vóór alle verweer en alle exceptie, zelfs van onbevoegdheid, bevelen dat de rechtspleging in het Duitsch wordt voortgezet.

§ 3. — De bij de vorige alineas voorziene aanvraag wordt mondeling gedaan door den verweerder die in persoon verschijnt; zij wordt schriftelijk ingediend, wanneer de verweerder bij lasthebber verschijnt. Het geschrift moet van de hand zijn van verweerder en door hem zelf onderteekend; het is vrij van zegel en registratie en blijft aan het vonnis gehecht.

De rechter doet op staanden voet uitspraak. Hij kan de vraag verwerpen indien uit de elementen van de zaak blijkt dat de verweerder een toereikende kennis bezit der taal gebruikt in de akte tot inleiding van het geding.

De beslissing van den rechter moet met redenen omkleed zijn; zij is voor verzet noch beroep vatbaar en is uitvoerbaar op de minuut en vóór de registratie, zonder eenige andere rechtspleging of vereischten. De uitspraak van de beslissing geldt als beteekening, zelfs in geval van afwezigheid der partijen.

§ 4. — Het recht om de rechtspleging in het Duitsch te vragen behoort slechts aan den verweerder die de Belgische nationaliteit bezit.

Art. 6.

§ 1. — Wanneer, in dezelfde zaak, verscheidene verweerders zijn en, krachtens artikel 4, de akte tot inleiding van het geding in het Fransch of in het Nederlandsch moet gesteld worden, naar gelang de verweerder woonachtig is in eene Waalsche of in eene Vlaamsche gemeente, wordt, voor het opstellen dier akte, de eene of de andere dezer talen gebruikt, naar gelang dat de meerderheid der verweerders in eene Waalsche of in een Vlaamsche gemeente woonachtig is.

Bij de berekening van die meerderheid, komt de verweerder die geen gekende woonplaats heeft, niet in aanmerking.

In geval van gelijkheid, wordt de akte tot inleiding van het geding gesteld in het Fransch of in het Nederlandsch, volgens de keus van den eischer.

§ 2. — Wanneer, in dezelfde zaak, verscheidene verweerders zijn en, krachtens de artikelen 4 en 5, de keus van de taal der rechtspleging aan den verweerder behoort, wordt de taal gebruikt die door de meerder-

**Amendementen door de Commissie van Justitie
voorgesteld**

exceptie gegrond zonder dat er nietigheid van exploit zij, dan wordt de zaak uitgesteld om den optredenden deurwaarder toe te laten aan den verweerder, bij aangeteekend schrijven, binnen den termijn in het vonnis voorzien, een vertaling van het beteekende exploit te doen geworden, en de rechtspleging wordt uitsluitend in de andere taal voortgezet.

Art. 5.

§ 2, 3 en 4, te doen wegvallen.

Wetsontwerp overgemaakt door de Kamer der Volksvertegenwoordigers

heid wordt gevraagd. Evenwel kan de rechter weigeren op die aanvraag in te gaan, indien uit de elementen van de zaak blijkt, dat de verweerders voldoende de taal kennen, die werd gebruikt voor het opmaken van de akte tot inleiding van het geding. In geval van gelijkheid, duidt de rechter zelf de taal aan, waarin de rechtspleging moet voortgezet worden daarbij rekening houdende met de noodwendigheden der zaak.

Zijne beslissing moet met redenen omkleed zijn; zij is voor verzet noch voor beroep vatbaar en is uitvoerbaar op de minuut en vóór de registratie, zonder eenige andere rechtspleging noch vormvereischte. De uitspraak van de beslissing geldt als betekening, zelfs in geval van afwezigheid der partijen.

Art. 7.

§ 1. — Wanneer partijen eenstemmig vragen dat de rechtspleging in het Nederlandsch voortgezet worde vóór de in het eerste artikel aangeduide rechtsmachten, of in het Fransch vóór de in het eerste artikel aangeduide rechtsmachten, wordt de zaak verwezen naar de meest nabije rechtsmacht van den zelfden rang in een ander taalgebied, of naar die welke door de gemeenschappelijke keus van de partijen wordt aangeduid.

De in dit artikel voorziene aanvraag moet door den eischer gedaan worden in de akte tot inleiding van het geding. Zij kan insgelijks door den verweerder worden ingediend; zij moet door beide partijen aanvaard worden vóór alle verweer en alle exceptie, zelfs van onbevoegdheid.

§ 2. — De rechter beveelt de verwijzing niettegenstaande de regelen der plaatselijke bevoegdheid. Zijn beslissing is noch voor verzet noch voor beroep vatbaar.

Ter benaarstiging van den griffier van de betrokken rechtbank, wordt een uitgifte van de beslissing overgemaakt aan den griffier van de rechtbank naar dewelke de zaak verwezen werd. Deze griffier brengt van ambtswege, en zonder kosten, de zaak op de rol. Bij eenvoudig per post aangeteekend schrijven en zonder verlenging der termijnen uit hoofde van den afstand, dagvaardt hij partijen om te verschijnen.

De uitgifte van de beslissing van verwijzing is vrij van zegel- en griffierechten alsmede van de formaliteit van registratie.

Art. 8.

Indien de stukken of documenten, in een geding voorgelegd, in eene andere taal dan die der rechtspleging gesteld zijn, kan de rechter, op verzoek der partij tegen dewelke die stukken of documenten worden ingeroepen, hiervan de overzetting in de taal der rechtspleging bevelen bij eene

Amendementen door de Commissie van Justitie voorgesteld

Art. 7.

Te doen luiden als volgt :

§ 1. — Onder het hierna volgende voorbehoud, mag de rechtspleging geschieden in het Nederlandsch voor de rechtsmachten bedoeld onder artikel 1; in het Duitsch voor de rechtbank van eersten aanleg, de rechtbank van koop-handel, den werkrechttersraad van Verviers en het vrederecht van Malmedy; in het Fransch voor de rechtsmachten bedoeld onder de artikelen 2, 4 en 5 :

1° wanneer partijen akkoord gaan om het aan te vragen;

2° wanneer een der partijen bewijst dat de door haar of tegen haar ingestelde vordering steunt op een juridisch feit voor welks vervulling deze andere taal werkelijk werd gebruikt met uitsluiting van elke andere taal, hetzij door beide partijen, hetzij door den dader van het ingeroepen feit.

Dit recht is, wat betreft het arrondissement Verviers, voorbehouden tot de Belgische onderdanen en sluit in dat ten minste een van partijen gedomicilieerd zij in een van de kantons Eupen, Sint-Vith of Malmedy.

§ 2. — Het onder 1° hierboven voorzien akkoord moet voortspruiten uit een aanvraag door den eischer gedaan in de akte tot inleiding van het geding en door den verweerder aanvaard vóór alle verweer en alle exceptie, zelfs van onbevoegdheid; aanvraag en inwilliging kunnen stilzwijgend geschieden wat betreft de gebezigde taal, hetzij in de dagvaarding, hetzij in de eerste akte van rechtspleging van den verweerder; de rechtbank stelt het akkoord van partijen in een vonnis vast vóór elke andere beslissing.

De bij 2° hierboven voorziene aanvraag wordt, indien zij niet in de hooger aangeduide vormen wordt aanvaard, door de rechtbank onderzocht ten overstaan van partijen, en maakt het voorwerp van een vonnis uit vóór elke andere beslissing.

De beslissing van den rechter moet met redenen omkleed zijn, zij is voor verzet noch beroep vatbaar. Zij is uitvoerbaar op de minuut en vóór de registratie, zonder eenige andere rechtspleging noch vormvereischte. De uitspraak van de beslissing geldt als betekening, zelfs bij afwezigheid der partijen.

§ 3. — De rechtbank, waarbij een rechtspleging geldig wordt ingeleid of voortgezet wordt in een andere taal dan deze bij artikelen 1, 2, 4 en 5 aan deze rechtsmacht toegeschreven, gelast verwijzing naar het dichtbij gelegen rechtcollege van denzelfden rang, en met dezelfde voertaal als die van de rechtspleging, tenzij zij oordeele een toereikende kennis van de taal der rechtspleging te bezitten.

Art. 8.

Te doen luiden als volgt :

Indien de stukken of documenten, in een geding overgelegd, in eene andere taal dan die der rechtspleging gesteld zijn, kan de rechter, op verzoek der partij tegen dewelke die stukken of documenten worden ingeroepen, hier-

Wetsontwerp overgemaakt door de Kamer der Volksvertegenwoordigers

met redenen omkleede beslissing. De beslissing van den rechter is noch voor verzet noch voor beroep vatbaar. De kosten van vertaling worden mede begroot.

Art. 9.

De akten van de willige rechtsmacht worden gesteld in de taal welke, bij de vorige artikelen, voor de geding-beslissende rechtsmacht is voorzien.

De notulen van de beraadslagingen der familieraden worden opgemaakt in de bestuurstaal van de gemeente waar de voogdij opengevallen is. Wanneer echter de omstandigheden het rechtvaardigen, kan de rechter, bij eene met redenen omkleede beslissing, eene afwijking van dezen regel toelaten.

In de Brusselsche agglomeratie, zal de meerderheid van den familieraad, daartoe door den rechter uitdrukkelijk aangezocht, beslissen in welke taal de notulen worden opgemaakt. Deze beslissing wordt in de notulen vermeld.

De in dit artikel voorziene beslissingen van den rechter zijn noch voor verzet noch voor beroep vatbaar.

Art. 10.

Ter zake van akkoord tot voorkoming van faillissement, faillissement of verzoek tot uitstel van betaling, worden de berichten, oproepingen en voorstellen waarvan de bekendmaking door de wet vereischt wordt, gedaan in het Fransch in de provinciën en het arrondissement aangeduid in het eerste artikel; in het Nederlandsch, in de provinciën en het arrondissement aangeduid in artikel 2; in het Nederlandsch en in het Fransch, in het arrondissement Brussel.

Die bekendmaking geschiedt in het Fransch en in het Duitsch in de Duitschsprekende gemeenten van het arrondissement Verviers.

HOOFDSTUK II.

Gebruik der talen bij het vooronderzoek en het onderzoek in strafzaken, alsmede voor de Strafgerechten in eersten aanleg en voor de Hoven van Assisen.

Art. 11.

1. De processen-verbaal betreffende de opsporing en de vaststelling van misdaden, wanbedrijven en overtredingen, alsook de processen-verbaal van fiskale aangelegenheden worden, onder het hierna aangeduide voorbehoud, in de Waalsche gemeenten in het Fransch en in de Vlaamsche gemeenten in het Nederlandsch gesteld.

2. In de gemeenten der Brusselsche agglomeratie, worden die processen-verbaal gesteld in het Fransch of in het Nederlandsch, naar gelang dat degene die er het voorwerp van is, de eene of de andere dezer talen voor zijn verklaring gebruikt, en bij gemis van verklaring, volgens de noodwendigheden der zaak.

3. Gezegde processen-verbaal worden in de Duitschsprekende gemeenten van de rechterlijke kantons Eupen, Sint-Vith en Malmedy, in het Duitsch gesteld.

4. In de overige Duitschsprekende gemeenten van het arrondissement Verviers, worden de processen-verbaal in het Fransch of in het Duitsch gesteld, naar gelang van de taal gebruikt voor zijne verklaringen door dengene tegen wien het proces-verbaal werd opgemaakt, en, bij gemis van verklaring, volgens de noodwendigheden der zaak.

Amendementen door de Commissie van Justitie voorgesteld

van de overzetting in de taal der rechtspleging bevelen. De beslissing van den rechter is voor verzet noch beroep vatbaar. De kosten van vertaling worden mede begroot.

Art. 9.

Te doen luiden als volgt:

De akten van de willige rechtsmacht worden gesteld in de taal welke, bij de vorige artikelen, voor de geding-beslissende rechtsmacht is voorzien.

De notulen van de beraadslagingen der familieraden worden opgemaakt in de bestuurstaal van de gemeente waar de voogdij opengevallen is. Wanneer echter de omstandigheden het rechtvaardigen, kan de rechter een afwijking van dezen regel toelaten.

In de Brusselsche agglomeratie, zal de meerderheid van den familieraad, daartoe door den rechter uitdrukkelijk aangezocht, beslissen in welke taal de notulen worden opgemaakt. Deze beslissing wordt in de notulen vermeld.

De in dit artikel voorziene beslissingen van den rechter zijn voor verzet noch voor beroep vatbaar.

Art. 11.

Lid 2: te doen luiden als volgt:

In de gemeenten van het arrondissement Brussel, ter uitzondering van die bedoeld bij artikel 15, worden de processen-verbaal gesteld in de Fransch of in het Nederlandsch, volgens de noodwendigheden der zaak.

Lid 4: te doen wegvallen.

**Wetsontwerp overgemaakt door de Kamer der
Volksvertegenwoordigers**

Art. 12.

De ambtenaren van het openbaar ministerie en de onderzoeksrechter maken, onder het hierna aangeduide voorbehoud, voor hun daden van rechtsvervolgning en van onderzoek, gebruik van de taal voorzien in strafzaken voor de rechtbank waartoe zij behooren.

Art. 13.

Vóór de Raadkamer zetelend in strafzaken, en vóór de Kamer van inbeschuldigingstelling wordt, onder het hierna aangeduide voorbehoud, geheel de rechtspleging gevoerd in de taal welke voor de daden van het gerechtelijk onderzoek wordt gebruikt.

Art. 14.

Voor de politierechtbanken en de correctionele rechtbanken, rechtsprekende in eersten aanleg, wordt, onder het hierna aangeduide voorbehoud, geheel de rechtspleging gevoerd in het Fransch of in het Nederlandsch, naar gelang dat de zetel dier rechtbanken gevestigd is in de provinciën en het arrondissement aangeduid in het eerste artikel, of in de provinciën en het arrondissement aangeduid in artikel 2.

Art. 15.

Voor de politierechtbanken van het arrondissement Brussel, waarvan het rechtsgebied uitsluitend bestaat uit Vlaamsche gemeenten buiten de Brusselsche agglomeratie gelegen, wordt, onder het hierna aangeduide voorbehoud, geheel de rechtspleging in het Nederlandsch gevoerd.

Art. 16.

§ 1. — Voor de andere politierechtbanken van het rechterlijk arrondissement Brussel, dan die in het vorig artikel bedoeld, en voor de correctionele rechtbank van Brussel rechtsprekende in eersten aanleg, wordt de rechtspleging in het Fransch gevoerd, indien de verdachte in eene Waalsche gemeente woonachtig is; in het Nederlandsch, indien de verdachte in eene Vlaamsche gemeente woonachtig is; in het Fransch of in het Nederlandsch, indien de verdachte woonachtig is in eene gemeente der Brusselsche agglomeratie, naar gelang hij zich, voor zijne verklaringen in het onderzoek, en, bij ontstentenis hiervan, in het vooronderzoek, van een of andere dezer talen heeft bediend. In alle andere gevallen wordt, volgens de noodwendigheden der zaak, het Fransch of het Nederlansch gebruikt.

§ 2. — Van dezen regel wordt afgeweken wanneer de verdachte eene aanvraag doet op de navolgende wijze:

Zoo de zaak het voorwerp is van een vooronderzoek van het Parket, zal de verdachte zijne aanvraag doen aan den ambtenaar van het openbaar ministerie.

Zoo de zaak in onderzoek is, zal de verdachte zijne aanvraag doen aan den onderzoeksmagistraat die hem daarvan akte zal verleen.

Zoo de zaak reeds onderzocht is of rechtstreeks ter zitting werd gebracht zal de verdachte zijne aanvraag doen aan de rechtbank, en op het zittingsblad zal daarvan melding worden gemaakt.

Wanneer de verdachte de taal niet verstaat, waarvan hij het gebruik voor de rechtspleging vraagt, zal dit feit vermeld worden in het proces-verbaal van den onderzoeksmagistraat of op het zittingsblad der terechtzitting, en de rechtspleging zal in de andere taal gevoerd worden.

**Amendementen door de Commissie van Justitie
voorgesteld**

Art. 15.

Te doen luiden als volgt :

Voor de politierechtbank van Wolvortem, Assche, Sint Kwintens-Lennik en Vilvoorde, wordt, onder het hierna aangeduide voorbehoud, geheel de rechtspleging in het Nederlandsch gevoerd.

Art. 16.

§ 1. — Te doen luiden als volgt :

Voor de andere politierechtbanken van het rechterlijk arrondissement Brussel, dan die in het vorig artikel bedoeld, en voor de correctionele rechtbanken van Brussel rechtsprekende in eersten aanleg, wordt de rechtspleging in het Fransch of in het Nederlandsch gevoerd, naar gelang de verdachte zich, voor zijne verklaringen, in het onderzoek, of, bij ontstentenis hiervan, in het vooronderzoek —, van een of andere dezer talen heeft bediend. In alle andere gevallen wordt, volgens de noodwendigheden der zaak, Fransch of Nederlandsch gebruikt.

**Wetsontwerp overgemaakt door de Kamer der
Volksvertegenwoordigers**

Art. 17.

1. Voor de politierechtbanken van Eupen en Sint-Vith, wordt de rechtspleging in het Duitsch gevoerd, tenzij de verdachte aanvraagt, op de in artikel 16 aangeduide wijze, dat de rechtspleging in het Fransch zou gevoerd worden.

2. Voor de politierechtbanken van Malmédy, Aubel en Limburg wordt de rechtspleging in het Fransch gevoerd, tenzij de verdachte die de Belgische nationaliteit bezit, aanvraagt op de in artikel 16 aangeduide wijze, dat de rechtspleging in het Duitsch zou gevoerd worden.

3. Wanneer de verdachte de Belgische nationaliteit bezit en woonachtig is in eene Duitschspreekende gemeente, gelegen binnen het gebied van de correctionele rechtbank van Verviers, wordt de rechtspleging vóór die rechtbank in het Duitsch gevoerd, wanneer de aanvraag daartoe gedaan wordt op de in artikel 16 aangeduide wijze.

Art. 18.

Voor de krijgsraden, wordt, onder het hierna aangeduide voorbehoud, de rechtspleging gevoerd in het Fransch of in het Nederlandsch, naar gelang van de taal door den verdachte verkozen. Deze zal, bij zijne eerste ondervraging, door den voorzitter van de Rechterlijke Commissie aangezocht worden te verklaren in welke van die beide talen hij wenscht dat de rechtspleging gevoerd wordt. In het proces-verbaal van die ondervraging wordt hem akte gegeven van zijn antwoord dat als onherroepelijk zal gelden.

Wanneer de verdachte de taal niet verstaat, waarvan hij het gebruik voor de rechtspleging vordert, zal dit feit in het proces-verbaal van de ondervraging vermeld worden en zal de rechtspleging in de andere taal gevoerd worden.

Art. 19.

Voor de Hoven van Assisen van de in het eerste artikel aangeduide provinciën, wordt, onder het hierna aangeduide voorbehoud, de rechtspleging in het Fransch gevoerd.

Voor de Hoven van Assisen van de in artikel 2 aangeduide provinciën, wordt, onder het hierna aangeduide voorbehoud, de rechtspleging in het Nederlandsch gevoerd.

Voor het Hof van Assisen van de provincie Brabant, wordt onder het hierna aangeduide voorbehoud, de rechtspleging in het Fransch of in het Nederlandsch gevoerd, naar gelang van de taal door den beschuldigde gebruikt voor zijn verklaringen in het onderzoek. Van dien regel wordt afgeweken, wanneer de beschuldigde daartoe eene aanvraag doet, uiterlijk in den loop van de ondervraging voorzien in artikel 293 van het Wetboek van Strafvordering.

Art. 20.

De beschuldigde die alleen Nederlandsch kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukten die vóór het Hof van Assisen van een der in het eerste artikel aangeduide provinciën moet worden gebracht, zal, zoo hij het vraagt, door de Kamer van inbeschuldigingstelling, voor het Hof van Assisen van een der in artikel 2 aangeduide provinciën worden verwezen, of vóór het Hof van Assisen van de provincie Brabant.

De beschuldigde die alleen Fransch kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt, en die voor het Hof van Assisen van een der in artikel 2 aangeduide provinciën moet worden gebracht, zal, zoo hij het aanvraagt, door de Kamer van inbeschuldigingstelling, voor het Hof van Assisen van een der in het eerste artikel aangeduide provin-

**Amendementen door de Commissie van Justitie
voorgesteld**

Art. 17.

Lid. 2. — De woorden : « Aubel en Limburg » te doen wegvallen.

Lid 3. — Te doen wegvallen.

Wetsontwerp overgemaakt door de Kamer der Volksvertegenwoordigers

vinciën worden verwezen of voor het Hof van Assisen van de provincie Brabant.

Zoo er twee beschuldigen in dezelfde zaak zijn betrokken, wordt de vraag, voorzien in de twee voorgaande alinea's, slechts ingewilligd, indien zij door beiden wordt gedaan. Zoo er meer dan twee beschuldigen in dezelfde zaak betrokken zijn, wordt die vraag slechts ingewilligd, indien zij door de meerderheid wordt gedaan.

De uitgifte van de beslissing tot verwijzing wordt overgemaakt aan den ambtenaar van het openbaar ministerie bij de rechtbank naar dewelke de zaak verwezen is; zij is vrijgesteld van de zegel- en griffierechten alsmede van de formaliteit van registratie.

Art. 21.

Wanneer, voor de politierechtbanken, de correctionele rechtbanken en de krijgsraden waar, naar luid van de vorige beschikkingen, de taal der rechtspleging diegene is waarvan de verdachte zich heeft bediend voor zijne verklaringen, of die welke hij verkozen heeft, verscheidene verdachten in dezelfde zaak betrokken zijn, wordt voor de rechtspleging de taal gebruikt waarvan de meerderheid der verdachten zich heeft bediend voor hare verklaringen of welke zij verkozen heeft. In geval van gelijkheid, duidt de rechtbank zelf, bij eene met redenen omkleede beslissing, de taal aan, waarin de rechtspleging zal gevoerd worden.

Die beslissing is noch voor verzet noch voor beroep vatbaar.

Wanneer, voor het Hof van Assisen van Brabant, verscheidene verdachten in dezelfde zaak betrokken zijn en allen niet dezelfde taal voor de rechtspleging kiezen, wordt die taal gebruikt, welke verkozen wordt door de meerderheid der verdachten; in geval van gelijkheid, duidt het Hof zelf, bij eene met redenen omkleede beslissing, de taal aan, waarin de rechtspleging zal gevoerd worden.

Art. 22.

Ieder verdachte die alleen Nederlandsch verstaat, kan vorderen, dat aan zijn dossier eene Nederlandsche vertaling van de in het Fransch gestelde processen-verbaal, van de verklaringen van getuigen of klagers, en van de verslagen van deskundigen toegevoegd wordt.

Eveneens kan ieder verdachte die alleen Fransch verstaat, vorderen dat aan het dossier eene Fransche vertaling van de hierboven vermelde stukken welke in het Nederlandsch gesteld zijn toegevoegd wordt.

De verdachte zal, langs de griffie, zijn verzoekschrift aan den ambtenaar van het openbaar ministerie overmaken; het zal niet meer ontvankelijk zijn, na verloop van acht dagen volgende op de beteekening, hetzij van het bevelschrift tot verwijzing naar het Hof van Assisen, hetzij van de dagvaarding om te verschijnen ter terechtzitting van de politierechtbank of van de correctionele rechtbank of van het Hof van Beroep.

De kosten van vertaling zijn ten laste der Schatkist.

Amendementen door de Commissie van Justitie voorgesteld

Art. 22.

Lid 3. — Te doen luiden als volgt:

De verdachte zal..., hetzij van het bevelschrift tot verwijzing naar het Hof van Assisen, hetzij van de dagvaarding om te verschijnen ter terechtzitting van de politierechtbank of van de correctionele rechtbank zetelende in eersten aanleg.

Hetzelfde recht wordt erkend aan den verdachte voor de rechtscolleges in hooger beroep, voor de nieuwe over te leggen stukken.

Een artikel 22bis (nieuw in te voegen luidende:

Art. 22bis (nieuw).

De verdachte die slechts Nederlandsch kent of zich met meer gemak in deze taal uitdrukt en die terecht staat voor een politierechtbank of een correctionele rechtbank met Fransche voertaal, mag vragen dat de rechtspleging in het Nederlandsch geschiede.

De verdachte die slechts Fransch kent of zich met meer gemak in deze taal uitdrukt en die terecht staat voor een politierechtbank of een correctionele rechtbank met Ne-

**Wetsontwerp overgemaakt door de Kamer der
Volksvertegenwoordigers**

HOOFDSTUK III.

Gebruik der talen voor de rechtsmachten in hooger beroep.

Art. 23.

Voor de Hoven van beroep, het krijgshof en de rechtbanken uitspraak doende in beroep, wordt, onder het hierna aangeduide voorbehoud, voor de rechtspleging, de taal gebruikt waarin de bestreden beslissing is gesteld.

Art. 24.

1. Voor het Hof van Beroep, in eersten en laatsten aanleg rechtsprekende in strafzaken, wordt de rechtspleging in het Nederlandsch of in het Fransch gevoerd, naar gelang de verdachte een ambt uitoefent bij een van de in het eerste artikel voorziene rechtbanken of bij een van de in de artikelen 2 en 3 voorziene rechtbanken, of zijn wettelijke verblijfplaats heeft, binnen het rechtsgebied van een van die rechtbanken.

2. Wanneer de verdachte een ambt uitoefent bij een van de in artikel 4 voorziene rechtbanken, of zijn wettelijke verblijfplaats heeft binnen het rechtsgebied van een van die rechtbanken, wordt de rechtspleging vóór het Hof van Beroep te Brussel, in het Nederlandsch of in het Fransch gevoerd, naar gelang dat de verdachte, voor zijne verklaringen, in het vooronderzoek de eene of de andere taal heeft gebruikt of zich gedragen heeft naar de schikkingen van artikel 16, paragraaf 2.

3. Voor het Militair Gerechtshof, rechtdoende in eersten en in laatsten aanleg, wordt de taal van de rechtspleging bepaald overeenkomstig de regelen van artikel 18.

4. De regeling voorzien in alinea 3 van artikel 21 is toepasselijk wanneer verscheidene verdachten in dezelfde zaak betrokken zijn.

Art. 25.

1. Wanneer de rechtbanken van eersten aanleg, waarvan de zetel gevestigd is in de provinciën en in het arrondissement in het eerste artikel aangeduid, in beroep kennis nemen van in het Nederlandsch gestelde scheidsrechterlijke vonnissen, verwijzen zij de zaak naar de meest nabije rechtbank van denzelfden rang in een ander taalgebied.

2. Evenzoo verwijzen de rechtbanken van eersten aanleg, waarvan de zetel gevestigd is in de provinciën en in het arrondissement in artikel 2 aangeduid, wanneer zij in beroep kennis nemen van in het Fransch gestelde scheidsrechterlijke vonnissen, de zaak naar de meest nabije rechtbank van denzelfden rang in een ander taalgebied.

3. De rechtspleging tot verwijzing wordt overeenkomstig artikel 7, paragraaf 2, gevoerd; de beslissing tot verwijzing is niet vatbaar voor verzet noch voor beroep.

**Amendementen door de Commissie van Justitie
voorgesteld**

derlandsche voertaal, mag vragen dat de rechtspleging in het Fransch geschiede.

In hoogerbedoelde gevallen gelast de rechtbank verwijzing naar het dichtsbij gelegen rechtscollege van dezelfde rang, dat voor voertaal heeft die door den verdachte gevraagd: tenzij de rechtbank verklare een toereikende kennis van de taal van den verdachte te bezitten of wegens de omstandigheden van de zaak, niet op de aanvraag van verdachte te kunnen ingaan.

Art. 23.

Te doen luiden:

« Vooral de rechtscolleges in hooger beroep », wordt, enz... (het overige als hiernaast).

Art. 24.

Lid 1, aan het slot toe te voegen:

« of van een der rechtbanken voorzien bij de artikelen 2 en 6 ».

Lid 2. — De woorden « artikel 4 » te vervangen door « artikel 3 ».

Art. 25.

Alinea 1. — De Nederlandsche tekst blijft ongewijzigd.

Alinea 2. — De Nederlandsche tekst blijft ongewijzigd.

Alinea 3. — « Paragraaf 2 » te vervangen door « paragraaf 3 ».

**Wetsontwerp overgemaakt door de Kamer der
Volksvertegenwoordigers**

HOOFDSTUK IV.

Gebruik der talen voor het Hof van Verbreking.

Art. 26.

Voor het Hof van Verbreking wordt de rechtspleging gevoerd in de taal waarin de bestreden beslissing werd gesteld. Nochtans, zoo deze in het Duitsch werd gesteld, mag het Hof bevelen dat de rechtspleging in 't Nederlandsch of in 't Fransch zal geschieden.

Art. 27.

De arresten van het Hof van Verbreking worden in het Nederlandsch en in het Fransch gesteld.

Zij worden uitgesproken in de taal der bestreden beslissing.

De betwistingen op grond van tekstverschillen, worden door het Hof van Verbreking beslecht volgens de gebruikelijke regelen van verklaring, zonder voorkeur voor den Franschen of den Nederlandschen tekst.

Art. 28.

Voor de rechtspleging die volgt op de uitspraak van het arrest, zijn die regelen betreffende het gebruik der talen in acht te nemen, welke toepasselijk waren op het geding waarover de bestreden beslissing uitspraak deed.

HOOFDSTUK V.

Algemeene beschikkingen.

Art. 29.

Voor al de burgerlijke rechtbanken en rechtbanken van koophandel, gebruiken de persoonlijk ter zitting verschijnende partijen, voor al haar gezegden en verklaringen, de taal die zij verkiezen. Hetzelfde geldt voor het verhoor over feiten en vraagpunten en voor den gedingbeslissenden en den aanvullenden eed.

Wanneer de rechter de door partijen of door een harer gebruikte taal niet verstaat, doet hij beroep op de medewerking van een beëdigd vertaler.

De kosten van vertaling zijn ten laste der Schatkist.

Art. 30.

In al de ondervragingen van het vooronderzoek en van het onderzoek, alsmede voor de onderzoeks- en vonnis-gerechten, gebruikt de verdachte de taal zijner keus voor al zijne verklaringen. Dit geldt eveneens voor de burgerlijk verantwoordelijke partij.

Wanneer de agenten die met het vooronderzoek belast zijn, of het parket of de onderzoeksrechter of bovenvermelde rechtsmachten de taal niet kennen, door den verdachte gebruikt, doen zij beroep op de medewerking van een beëdigd verlater.

De kosten van vertaling zijn ten laste der Schatkist.

Art. 31.

De getuigen worden gehoord en hun getuigenissen worden afgelegd en opgeteekend in de taal van de rechtspleging, tenzij de getuigen vragen om een andere taal te mogen gebruiken.

Wanneer de magistraten of de agenten die met het verhoor van de getuigen belast zijn, de taal niet kennen, of indien de verdachte het vraagt, wordt beroep gedaan op de medewerking van een beëdigd vertaler.

De kosten van vertaling zijn ten laste der Schatkist.

**Amendementen door de Commissie van Justitie
voorgesteld**

**Wetsontwerp overgemaakt door de Kamer der
Volksvertegenwoordigers**

Art. 32.

De verslagen der deskundigen en der vaklieden worden gesteld in de taal van de rechtspleging. De rechter kan nochtans, bij uitzondering en voor buitengewone vakken, den deskundige er toe machtigen de taal zijner keus te bezigen.

De beslissing van den rechter moet met redenen omkleed zijn; zij is voor verzet noch voor beroep vatbaar.

Art. 33.

In de processen-verbaal of op het zittingblad, wordt de taal vermeld waarin partijen, klagers, getuigen, deskundigen of verdachten hun verklaringen afleggen en die welke voor de pleidooien wordt gebezigd.

Art. 34.

Het openbaar ministerie adviseert en vordert in de taal van de rechtspleging.

De burgerlijke partij gebruikt dezelfde taal als de publieke partij.

Het openbaar ministerie kan, bovendien, indien een of meer verdachten of hun raadslieden de taal van de rechtspleging niet verstaan, een samenvatting van zijn vordering geven in de andere landstaal.

Art. 35.

Voor de pleidooien wordt de taal der rechtspleging gebruikt, behoudens de volgende afwijkingen:

1° Zoo de partij zich er niet tegen verzet, mag haar raadsman het Nederlandsch of het Fransch gebruiken vóór de rechtbanken waar de rechtspleging in het Duitsch geschiedt;

2° De rechter kan, op verzoek eener partij, en zoo het hem volstrekt noodzakelijk blijkt, toelaten dat, voor het pleidooi alleen, gebruik worde gemaakt van een andere taal dan die der rechtspleging, door den raadsman dier partij, onder voorwaarde dat hij verklaart de taal der rechtspleging niet te kennen en hij woonachtig is in een ander taalgewest.

In dat geval, kan de rechter den raadsman van de andere partij er toe machtigen, voor zijn pleidooi dezelfde taal te gebruiken.

De in voorgaande alinea's voorziene machtiging wordt bij een met redenen omkleede beslissing verleend, op een door de partij zelf geschreven en ondertekend verzoekschrift.

In geen enkel geval, kan de vordering door lasthebber gedaan worden.

De beslissing van den rechter is voor verzet noch voor beroep vatbaar.

Art. 36.

De vonnissen en arresten, evenals de akten betreffende hunne tenuitvoerlegging, worden gesteld in de taal van de rechtspleging.

De tusschenvorderingen en tegenberoepen worden vervolgd en gevonnist in de taal gebruikt voor de rechtspleging der hoofdzaak.

De arresten van het Hof van Beroep, te Luik, kunnen echter gewezen worden in het Fransch, wanneer de rechtspleging voor die rechtsmacht in het Duitsch gevoerd werd.

In al de mededeelingen van magistraat tot magistraat, binnen hetzelfde taalgebied, wordt de taal der rechtspleging gebruikt.

**Amendementen door de Commissie van Justitie
voorgesteld**

Art. 32.

Lid 1. — De woorden: « bij uitzondering » te vervangen door: « wegens bijzondere redenen », enz.

Art. 35.

Den volzin: « In geen enkel geval, kan de vordering door lasthebber gedaan worden », te doen wegvallen.

**Wetsontwerp overgemaakt door de Kamer der
Volksvertegenwoordigers**

Art. 37.

Aan elke in het Nederlansch gestelde akte van rechtspleging en aan elk in dezelfde taal gesteld vonnis of arrest, waarvan de beteekening moet gedaan worden in eene Waalsche gemeente, zal een Fransche vertaling toegevoegd worden.

Aan elke in het Fransch gestelde akte van rechtspleging en aan elk in dezelfde taal gesteld vonnis of arrest, waarvan de beteekening moet gedaan worden in eene Vlaamsche gemeente zal een Nederlandsche vertaling toegevoegd worden.

Aan elke in het Nederlandsch of in het Fransch gestelde akte van rechtspleging en aan elk in dezelfde taal gesteld vonnis of arrest, waarvan de beteekening moet worden gedaan in eene Duitschsprekende gemeente, zal eene Duitsche vertaling toegevoegd worden.

Aan elke in het Duitsch gestelde akte van rechtspleging en aan elk in dezelfde taal gesteld vonnis of arrest waarvan de beteekening moet worden gedaan in een Vlaamsche of in een Waalsche gemeente, zal een Vlaamsche of een Fransche vertaling toegevoegd worden.

Van de voorschriften van dit artikel mag afgeweken worden, indien de partij aan dewelke de beteekening moet gedaan worden, voor de rechtspleging de taal heeft gekozen of aanvaard, in dewelke de akte, het vonnis of het arrest is gesteld.

In repressieve en crimineele zaken, zijn de kosten dezer vertaling ten laste der Schatkist; in andere zaken worden zij mede begroot.

Art. 38.

De Hoven en rechtbanken, behalve het Hof van Verbreking en het Hof van Beroep te Brussel, bezigen voor hun algemeene vergaderingen de taal die, door de wet van 28 juni 1932, voor de plaatselijke besturen van hun zetel, is voorgeschreven.

Het Hof van Verbreking en het Hof van Beroep, te Brussel, bezigen voor in hun artikel 222 van de wet van 18 juni 1869 voorziene algemeene en openbare vergaderingen, het eene jaar het Fransch, het andere jaar het Nederlandsch.

Art. 39.

Vorenstaande regels zijn voorgeschreven op straf van nietigheid. Deze wordt van ambtswege door den rechter uitgesproken.

Evenwel, dekt elk niet zuiver voorbereidend vonnis of arrest dat op tegenspraak werd gewezen, de nietigheid van het exploit en van de overige akten van rechtspleging die het vonnis of het arrest zijn voorafgegaan.

De akten, nietig verklaard wegens overtreding van deze wet, stuiten de verjaring alsmede de termijnen van rechtspleging toegekend op straf van verval.

Art. 40.

In elk vonnis of arrest wordt melding gemaakt van de beschikkingen van deze wet, die toegepast werden voor het opmaken van het exploit of de andere akten van rechtspleging, welke het vonnis of het arrest voorafgingen.

Evenwel, de eenvoudige weglating van de vermelding van een bepaling dezer wet, die toepassing vond, geeft slechts aanleiding tot een geldboete van 50 frank ten laste van den griffier.

**Amendementen door de Commissie van Justitie
voorgesteld**

Art. 37.

Een laatste alinea toe te voegen luidende :

Elke partij heeft steeds het recht op haar kosten een vertaling van elke akte van rechtspleging, vonnis of arrest te vragen.

Art. 39.

De woorden « ... van ambtswege door den rechter » te vervangen door « ... op aanvraag van een van de partijen... ».

Art. 40.

Te doen wegvallen.

**Wetsontwerp overgemaakt door de Kamer der
Volksvertegenwoordigers**

Art. 41.

De in deze wet bedoelde Vlaamsche, Waalsche en Duitschspreekende gemeenten zijn die waar de meerderheid der inwoners, volgens de jongste tienjaarlijksche telling, meest Nederlandsch, Fransch of Duitsch spreekt. Zij worden evenals de bij artikelen 3 en 15 voorziene rechterlijke kantons, bij Koninklijk Besluit aangeduid.

Voor de toepassing van deze wet, bestaat de Brusselsche agglomeratie uit de volgende gemeenten: Anderlecht, Brussel, Elsene, Etterbeek, Koekelberg, Oudergem, Schaarbeek, Sint Gillis, Sint-Jans-Molenbeek, Sint Joosten-Noode, Sint Lambrechts-Woluwe, Sint Pieters-Jette, Sint Pieters-Woluwe, Ukkel, Vorst, Watermaal-Bosch voorde.

HOOFDSTUK VI.

Rechterlijke inrichting. — Kennis van de talen door de magistraten, gezworenen en griffiers.

Art. 42.

De eerste vijf alinea's van artikel 40 van de wet van 21 Mei 1929 op de toekenning der academische graden, worden vervangen door de hiernavolgende beschikkingen:

§ 1. — Niemand kan, in de provinciën Henegouw, Luik, Luxemburg, Namen en in het arrondissement Nijvel benoemd worden tot het ambt van voorzitter, ondervoorzitter, rechter of plaatsvervangend rechter bij de rechtbank van eersten aanleg, procureur des Konings of substituu-procureur des Konings, vrederechter of politierechter, referendaris of adjunct-referendaris bij eene rechtbank van koophandel, voorzitter of kamervoorzitter van een werkrechtensraad van beroep, rechtskundig bijzitter van een werkrechtensraad, indien hij niet bewijst, door zijn diploma, dat hij de examens van het doctoraat in de rechten in het Fransch heeft afgelegd.

§ 2. — Niemand kan, in de provinciën West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Antwerpen, Limburg en in het arrondissement Leuven, benoemd worden tot een der in de vorige alinea vermelde rechterlijke ambten, indien hij niet bewijst, door zijn diploma, dat hij de examens van het doctoraat in de rechten in het Nederlandsch heeft afgelegd.

§ 3. — In de rechterlijke kantons van het arrondissement Brussel, uitsluitend samengesteld uit Vlaamsche buiten de Brusselsche agglomeratie gelegen gemeenten, kan niemand tot vrederechter, plaatsvervangend vrederechter, politierechter of plaatsvervangend politierechter, rechtskundig bijzitter van een werkrechtensraad benoemd worden, indien hij niet bewijst, door zijn diploma, dat hij de examens van het doctoraat in de rechten in het Nederlandsch heeft afgelegd.

§ 4. — Er wordt van de beschikking der vorige drie paragrafen afgeweken voor de doctors in de rechten, die bewijzen, door een examen, dat zij bekwaam zijn de bepalingen der wet op het gebruik der talen in rechtszaken volledig na te leven, alsmede voor de kandidaten tot het ambt van plaatsvervangend vrederechter of van plaatsvervangend rechter bij de politierechtbank, die niet in het bezit zijn van het diploma van doctor in de rechten, van candidaat-notaris of licenciaat in het bezit zijn van het diploma van doctor in de rechten, van candidaat-notaris of van licenciaat in het notariaat. Deze kandidaten zullen, overeenkomstig artikel 46, moeten verklaren de taal of de talen te kennen, voorzien bij deze wet voor het rechtcollege waarvan zij zouden geroepen worden deel uit te maken.

§ 5. — Onder voorbehoud van de in paragrafen 3 en 4

**Amendementen door de Commissie van Justitie
voorgesteld**

Art. 41.

De woorden : « ...evenals de bij artikelen 3 en 15 voorziene rechterlijke kantons... » te doen wegvallen.

Wetsontwerp overgemaakt door de Kamer der Volksvertegenwoordigers

voorzien bepalen, kan niemand, in het arrondissement Brussel, tot het ambt van Procureur des Konings, vrederechter, of plaatsvervangend vrederechter, politierechter, referendaris bij de rechtbank van koophandel, voorzitter of kamervoorzitter van een werkrechtssraad van beroep, rechtskundig bijzitter van een werkrechtssraad benoemd worden, indien hij niet bewijst Nederlandsch en Fransch te kennen.

§ 6. — Een derde van de werkelijke rechters, een derde van de plaatsvervangende rechters bij de rechtbank van eersten aanleg te Brussel, een derde van het aantal substituut-procureurs des Konings, een derde van het aantal adjunct-referendarissen bij de rechtbank van koophandel te Brussel, moeten bewijzen dat zij Nederlandsch en Fransch kennen; een derde van die magistraten moeten bewijzen dat zij of Nederlandsch of Fransch kennen, en, daarenboven, op voldoende wijze de andere taal; een derde moeten slechts bewijzen dat zij of Nederlandsch of Fransch kennen.

§ 7. — Nochtans, moeten de voorzitter en twee onder-voorzitters van de rechtbank van eersten aanleg, of bij ontstentenis van den voorzitter, drie ondervoorzitters van die rechtbank alsmede de kinderrechtcr bewijzen dat zij beide landstalen kennen.

§ 8. — Het bewijs van de grondige kennis van een der talen wordt geleverd door de overlegging van het in de paragrafen 1 en 2 voorzien diploma en voor de andere taal, door het in paragraaf 4 van dit artikel voorzien examen.

Het in paragraaf 6 voorzien bewijs van de voldoende kennis wordt geleverd door een examen, waarvan een Koninklijk besluit de inrichting voorziet en de stof bepaalt.

§ 9. — Het examen voorzien bij paragraaf 4 bestaat uit een schriftelijke en uit een mondelinge proef.

De examencommissie voor dewelke die proeven worden afgelegd, bestaat uit een voorzitter gekozen onder de raadsheeren van het Hof van Verbreking of van een Hof van Beroep, en uit vier leden van wie twee professoren van het officieel hoogeschoolonderwijs en twee professoren van het vrij hoogeschoolonderwijs.

De eene helft der leden wordt genomen onder de professoren in de rechten en de andere helft onder de professoren in de talen. Een Koninklijk besluit regelt de stof van het examen alsook den vorm en de werkwijze der examencommissie.

§ 10. — Niemand kan benoemd worden tot notaris in de provinciën en arrondissementen voorzien in de artikelen 1 en 2 der wet op het gebruik der talen in rechtszaken, indien hij niet bewijst, door zijn diploma, dat hij de examens van het licentiaat in het notariaat heeft afgelegd in de taal voorzien door de wet op het gebruik der talen in rechtszaken voor de rechtbanken van eersten aanleg van het arrondissement waarin hij mocht geroepen worden om zijn ambt uit te oefenen.

§ 11. — Uitzondering aan dezen regel wordt gemaakt voor de licenciaten in het notariaat, die door een examen bewijzen dat zij bekwaam zijn om zich van gezegde taal te bedienen bij de uitoefening van hun notarisambt.

De bepalingen van paragraaf 6 gelden voor dit examen.

§ 12. — Niemand kan tot notaris worden benoemd in een der vredegerecht-kantons van het arrondissement Brussel, welk uitsluitend uit Vlaamsche buiten de Brusselsche agglomeratie gelegen gemeenten samengesteld zijn, indien hij niet door zijn diploma bewijst de examens van het licentiaat in het notariaat in het Nederlandsch te hebben afgelegd, tenzij hij door een examen, voor de in paragraaf 9 voorzien examencommissie, bewijst in staat te zijn, bij de uitoefening van zijn ambt, gezegde taal te bezigen.

Niemand kan tot notaris worden benoemd in een der

Amendementen door de Commissie van Justitie voorgesteld

§ 6. — Te vervangen door den volgende tekst:

De helft van de werkelijke rechters in de rechtbank van eersten aanleg te Brussel, de helft van de plaatsvervangende rechters in deze rechtbank, de helft der substituten van den procureur des Konings, de helft van de adjunct-referendarissen bij de rechtbank van koophandel te Brussel moeten bewijzen dat zij een der beide landstalen kennen en de andere op voldoende wijze; een vierde van het aantal dezer magistraten moeten slechts bewijzen dat zij de Fransche en een vierde dat zij de Nederlandsche taal kennen.

**Wetsontwerp overgemaakt door de Kamer der
Volksvertegenwoordigers**

vredegerecht-kantons van het arrondissement Brussel, buiten die voorzien in de vorige alinea, indien hij niet bewijst de beide landstalen te kennen.

Dit bewijs wordt voor een der talen geleverd door het bij paragraaf 10 voorziene diploma en, voor de andere, door een examen. Een koninklijk besluit bepaalt de stof van dit examen alsmede de samenstelling en de werkwijze van de examencommissie voor dewelke het wordt afgelegd.

Art. 43.

De laatste twee alinea's van artikel 40 van de wet van 21 Mei 1929 op de toekenning der academische graden zijn vervallen.

Art. 44.

Een koninklijk besluit bepaalt de voorwaarden betreffende de bekwaamheid op taalgebied, welke vereischt wordt van de kandidaten voor de ambten van pleitbezorger en van deurwaarder bij de onderscheidene rechtscolleges.

Art. 45.

Drie rechters en een substituut-procureur des Konings bij de rechtbank van eersten aanleg en drie rechters en een adjunct-referendaris bij de rechtbank van koophandel te Verviers moeten voldoende Duitsch kennen. Hetzelfde geldt voor de vrederechters van de rechterlijke kantons Eupen, Aubel, Limburg, Sint-Vith en Malmedy.

Art. 46.

Niemand kan kandidaat zijn voor de verkiezingen voor de vorming der koophandelsrechtbanken of der werkrechtshraden, zoo hij niet, voorafgaandelijk en schriftelijk, heeft verklaard de taal — of de talen — te kennen, bij deze wet voorzien voor de rechtbank waarvan hij mocht geroepen worden deel uit te maken.

Voor de vorming van de rechtbank van koophandel te

**Amendementen door de Commissie van Justitie
voorgesteld**

Art. 45.

1° De woorden : « Eupen en Aubel » te doen wegvallen.

2° Een lid toe te voegen luidende :

In de kantons Ronse, Meessen, Moeskroen, Wervik, Tongeren, Zichen-Zussen-Bolder, St-Truiden, Tienen, Flobecq, Lessen, Edingen, Landen, Dalhem, Aubel en Limburg, moeten een vrederechter of een plaatsvervangend vrederechter, behalve de gewestelijke taal, die van de taalminderheid kennen.

Art. 45bis (nieuw).

Een artikel 45bis (nieuw) in te voegen luidende :

Om het aantal gevallen van onttrekking te beperken, wordt opgericht :

1° bij de rechtbanken van eersten aanleg te Luik, Charleroi en Bergen, een kamer die, zoowel in burgerlijke als in strafzaken, kennis nemen kan van de zaken waarvan de rechtspleging en de behandeling in het Nederlandsch geschieden;

2° bij de rechtbanken van eersten aanleg te Gent, Antwerpen en Hasselt, een kamer die, zoowel in burgerlijke als in strafzaken, kennis nemen kan van de zaken waarvan de rechtspleging en de behandeling in het Fransch geschieden.

Een koninklijk besluit regelt de inrichting dezer kamers voor welke samenstelling desnoods beroep kan worden gedaan op magistraten van andere rechtbanken.

Eveneens kunnen bij de rechtbanken van koophandel te Luik, Bergen, Antwerpen, Gent en Tongeren, bijzondere kamers van denzelfden aard worden opgericht, doch enkel in de mate waarin hunne samenstelling mogelijk is met de rechters of plaatsvervangende rechters van bedoelde rechtbanken; zooniet oefenen de rechtbanken van eersten aanleg de rechtsmacht in handelszaken uit als voorzien bij de wet van 18 Juni 1869, onder meer voor het arrondissement Charleroi, waarbij de dienst der griffie eventueel bij deze kamers verzekerd wordt door de griffie van de plaatselijke rechtbank van koophandel.

**Wetsontwerp overgemaakt door de Kamer der
Volksvertegenwoordigers**

**Amendementen door de Commissie van Justitie
voorgesteld**

Brussel, moet de helft van het aantal kandidaten voor de verkiezingen verklaard hebben dat zij de Nederlandsche en de Fransche taal kennen; de andere helft van het getal dier kandidaten moet verklaard hebben dat zij de Nederlandsche of de Fransche taal kennen. Nochtans moeten de Voorzitter van de Rechtbank van koophandel, te Brussel, en één ondervoorzitter of, bij ontstentenis van den Voorzitter, drie Ondervoorzitters verklaard hebben dat zij de Nederlandsche en de Fransche taal kennen.

Een koninklijk besluit bepaalt de vormen en de wijze waarop die verklaringen worden gedaan.

Art. 47.

Mogen niet als gezworenen zetelen, zij die te taal niet kennen welke, krachtens deze wet, ter terechtzitting van het Hof van Assisen, voor de rechtspleging en pleidooien wordt gebezigd in de zaak waarvan zij moeten kennis nemen.

Art. 48.

§ 1. — Bij het Krijgshof en bij de Krijgsraden is er een Vlaamsche en een Fransche Kamer.

§ 2. — Niemand kan benoemd worden tot Voorzitter van het Krijgshof, auditeur-generaal, substituut-auditeur-generaal of burgerlijk lid van een krijgsraad, indien hij het bewijs niet levert van de kennis van beide landstalen.

Niemand kan benoemd worden tot krijgsauditeur, tot substituut-krijgsauditeur of plaatsvervangend krijgsauditeur in een der provinciën vermeld bij het eerste artikel, indien hij het bewijs niet levert van de kennis van het Fransch, — in een der provinciën vermeld bij artikel 2, indien hij het bewijs niet levert van de kennis van het Nederlandsch, — in de provincie Brabant, indien hij het bewijs niet levert van de kennis der beide landstalen.

Nochtans, wordt een der substituten van elken krijgsauditeur, in de provinciën vermeld in het eerste artikel, benoemd onder de kandidaten die het bewijs leveren van de kennis van het Nederlandsch en een der substituten van elken krijgsauditeur, in de provinciën vermeld in artikel 2, wordt benoemd onder de kandidaten die het bewijs leveren van de kennis van het Fransch.

Het bewijs van de kennis van de talen voorzien bij dit artikel, wordt geleverd overeenkomstig artikel 40 van de wet van 21 Mei 1929 op de toekenning der academische graden, zooals het werd gewijzigd bij artikel 42 van deze wet.

§ 3. — De officieren, geroepen om als leden deel uit te maken van het Krijgshof of als voorzitter of leden van een krijgsraad, worden in het eene zooals in het andere dezer rechtscolleges aangeduid voor de Vlaamsche Kamer of voor de Fransche Kamer, naar gelang dat zij verklaard hebben, op de wijze door koninklijk besluit te bepalen, dat zij het Nederlandsch of Fransch of beide landstalen kennen.

De leden der Rechterlijke Commissie bij het Krijgshof of bij een Krijgsraad moeten beide landstalen kennen.

Art. 49.

§ 1. — Artikel 2 van de wet van 5 Maart 1906 tot wijziging van artikel 70 van de wet van 18 Juni 1869, wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Het getal en de orde der voordrachten door de provinciale raden voor de vacante plaatsen van raadsheer bij het Hof van Beroep te Brussel, worden op de volgende wijze geregeld:

« De Provinciale Raad van Antwerpen doet voordrachten voor veertien plaatsen: de eerste, de vijfde, de negende, de veertiende, de zestiende, de negentiende, de twee en twintigste, de zes en twintigste, de dertigste, de vier

**Wetsontwerp overgemaakt door de Kamer der
Volksvertegenwoordigers**

en dertigste, de acht en dertigste, de vier en veertigste, de zeven en veertigste en de vijftigste.

» De Provinciale Raad van Brabant doet voordrachten voor twee en twintig plaatsen: de tweede, de vierde, de zesde, de achtste, de tiende, de twaalfde, de vijftiende, de zeventiende, de twintigste, de drie en twintigste, de vijf en twintigste, de acht en twintigste, de een en dertigste, de drie en dertigste, de vijf en dertigste, de zeven en dertigste, de negen en dertigste, de een en veertigste, de drie en veertigste, de zes en veertigste, de negen en veertigste en de twee en vijftigste.

» De Provinciale Raad van Henegouw doet voordrachten voor zestien plaatsen: de derde, de zevende, de elfde, de dertiende, de achttiende, de een en twintigste, de vier en twintigste, de zeven en twintigste, de negen en twintigste, de twee en dertigste, de zes en dertigste, de veertigste, de twee en veertigste, de vijf en veertigste, de acht en veertigste en de een en vijftigste.»

§ 2. — Artikel 4, 2°, van de wet van 18 Augustus 1928 wordt gewijzigd als volgt:

« 2° Een negen en twintigsten, een dertigsten, een één en dertigsten een twee en dertigsten, een drie en dertigsten, een vier en dertigsten, een vijf en dertigsten en een zes en dertigsten raadsheer bij het Hof van Beroep te Brussel.»

§ 3. — Artikel 5, 1°, van de wet van 18 Augustus 1928, gewijzigd bij de wet van 29 Maart 1929, wordt door de volgende bepaling vervangen:

« Bij het Hof van Beroep te Brussel, door een procureur-generaal, een eerste-advokaat-generaal, tien advocaten-generaal en vier substituut-procureurs-generaal.»

Art. 50.

§ 1. — In de drie Hoven van Beroep, worden er burgerlijke en correctionele kamers gevormd voor zaken met rechtspleging in het Fransch alsook burgerlijke en correctionele kamers voor zaken met rechtspleging in het Nederlandsch. Het aantal der eene en der ander wordt door koninklijk besluit, volgens de noodwendigheden van den dienst vastgesteld.

De magistraten van het Hof alsook die van het Parket Generaal, die het bewijs van hun kennis van beide landstalen hebben geleverd, worden aangeduid voor de eene en de andere der kamers. Diegenen onder hen welke slechts het bewijs van hun kennis van ééne landstaal hebben geleverd, kunnen alleen voor die kamers worden aangeduid, welke kennis nemen van de in die taal behandelde zaken.

§ 2. — Niemand kan benoemd worden tot Procureur Generaal bij het Hof van Beroep te Brussel indien hij het bewijs niet levert van zijn kennis van beide landstalen.

Bij de Hoven van Beroep te Luik en te Gent, moeten twee leden van het Parket-Generaal het bewijs leveren van hun kennis van beide landstalen.

In het Hof van Beroep te Luik moeten ten minste één raadsheer en één advocaat-generaal of een substituut-procureur-generaal voldoende Duitsch kennen.

Niemand kan benoemd worden tot een rechterlijk ambt bij het Hof van Beroep te Gent, indien hij het bewijs niet levert van zijn kennis van het Nederlandsch.

§ 3. — Het bewijs van de kennis van de talen, in dit artikel voorzien, behoudens hetgeen de toereikende kennis van het Duitsch betreft, wordt geleverd overeenkomstig de bepalingen van artikel 40 van de wet van 31 Mei 1929, zooals het door artikel 42 van deze wet werd gewijzigd.

**Amendementen door de Commissie van Justitie
voorgesteld**

Na het derde lid van paragraaf 2 volgende woorden in te voegen: «Niemand kan benoemd worden tot een rechterlijk ambt bij het Hof van Beroep te Luik, indien hij niet het bewijs levert van zijn kennis van het Fransch.»

**Wetsontwerp overgemaakt door de Kamer der
Volksvertegenwoordigers**

Art. 51.

§ 1. — Artikel 120 van de wet van 18 Juni 1869 op de rechterlijke organisatie (Hoofdstuk VI. — Van het Hof van Verbreking), wordt vervangen door den volgende tekst:

Art. 120. — Zij is samengesteld uit een eerste-voorzitter, een kamervoorzitter, en zeventien raadsleden.

§ 2. — Artikel 123 van dezelfde wet wordt vervangen door den volgende tekst:

Art. 123. — Niemand kan benoemd worden tot eerste-voorzitter, kamervoorzitter, procureur-generaal, raadsheer of advocaat-generaal, indien hij niet ten volle dertig jaar oud is, indien hij geen doctor in de rechten is en, gedurende minstens tien jaar, aan de balie was gehecht, rechterlijke ambten heeft vervuld of de rechten heeft onderwezen in eene Belgische universiteit. Bovendien, moeten de eerste-voorzitter, of de kamervoorzitter, de procureur-generaal of een advocaat-generaal het bewijs leveren van hun kennis van beide landstalen; acht raadsheeren en twee leden van het Parket moeten het bewijs leveren van hun kennis van het Fransch, de overige raadsheeren en leden van het Parket moeten het bewijs leveren van hun kennis van het Nederlandsch.

Dit bewijs wordt geleverd overeenkomstig de beschikkingen van artikel 40 van de wet van 21 Mei 1929, gewijzigd door artikel 42 van de wet op het gebruik der talen in rechtszaken.

§ 3. — Artikel 133 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende beschikking:

Art. 133. — De arresten kunnen niet gewezen worden dan met het vast getal van vijf raadsheeren, den voorzitter inbegrepen.

§ 4. — In alinea 1 van artikel 134 van dezelfde wet wordt het getal 8 vervangen door het getal 9.

Art. 52.

§ 1. — In de provinciën en het arrondissement vermeld in het eerste artikel, kan niemand benoemd worden tot het ambt van griffier bij een der aldaar gevestigde rechtscolleges, indien hij het bewijs niet levert van zijn kennis van het Fransch.

De griffiers die gehecht worden aan eene Vlaamsche kamer van het Hof van Beroep te Luik, of van een kriegsraad, moeten, bovendien, het bewijs leveren van hun kennis van het Nederlandsch.

§ 2. — In de provinciën en het arrondissement vermeld in artikel 2, kan niemand benoemd worden tot het ambt van griffier bij een der aldaar gevestigde rechtscolleges, indien hij het bewijs niet levert van zijn kennis van het Nederlandsch.

De griffiers die gehecht worden aan een Fransche kamer van het Hof van Beroep te Gent, of van een Krijgsraad, moeten, bovendien, het bewijs leveren van hun kennis van het Fransch.

§ 3. — In het arrondissement Brussel kan niemand benoemd worden tot het ambt van griffier bij een der

**Amendementen door de Commissie van Justitie
voorgesteld**

Art. 51.

Na paragraaf 1 een paragraaf 1bis (nieuw) in te voegen, luidende:

Artikel 122 derzelfde wet wordt aangevuld als volgt:
« De Koning kan, zoo de behoeften van den dienst het vergen, een of twee aanvullende griffiers benoemen. »

Paragraaf 3 te doen wegvallen.

Een paragraaf 3bis (nieuw) toe te voegen luidende:

Artikel 135 derzelfde wet wordt door de volgende bepaling vervangen:

Art. 135. — De beschuldigingen ingesteld tegen de ministers worden, bij uitvoering van artikel 90 der Grondwet, berecht in vereenigde zitting, die in even getal moet zetelen en ten minste tien leden tellen.

In al de overige gevallen, waarin het Hof in vereenigde zitting moet zetelen, doet het dit in oneven getal en moet het ten minste negen leden tellen.

**Wetsontwerp overgemaakt door de Kamer der
Volksvertegenwoordigers**

aldaar gevestigde rechtscolleges, indien hij het bewijs niet levert van zijn kennis van beide landstalen.

§ 4. — De beschikkingen der vorige drie alinea's zijn ook toepasselijk op de adjunct-griffiers en op de boven-tallige griffiers.

§ 5. — Het bewijs der kennis van de eene of de andere van beide landstalen wordt geleverd door overlegging van een studiebewijs afgeleverd door een onderwijsinrichting onderworpen aan de wet van 24 Juli 1932 houdende de taalregeling in het lager en in het middelbaar onderwijs.

Het bewijs der kennis van de andere landstaal wordt geleverd door middel van een examen dat bestaat in een mondelinge en een schriftelijke proef. Een koninklijk besluit bepaalt de stof van dit examen alsook de samenstelling en de werkwijze van de examencommissie die het afneemt.

§ 6. — Een griffier bij het Hof van Beroep te Luik, een griffier bij die rechtbank van eersten aanleg en bij de rechtbank van koophandel te Verviers, alsook de griffiers van de vrederechten te Eupen, Saint-Vith, Malmedy, Aubel en Limburg en de griffier bij den werkrechtensraad te Eupen moeten voldoende Duitsch kennen.

Art. 53.

§ 1. — Niemand kan benoemd worden tot hoofdgriffier bij het Hof van Verbreking noch tot hoofdgriffier bij het Hof van Beroep te Brussel, indien hij het bewijs niet levert van zijn kennis van beide landstalen.

De adjunct-griffiers bij het Hof van Verbreking moeten het bewijs leveren, de eene van zijn kennis van het Nederlandsch, de andere van zijn kennis van het Fransch. Dit bewijs wordt geleverd overeenkomstig de bepalingen van artikel 40 van de wet van 21 Mei 1929, gewijzigd door artikel 42 van deze wet.

§ 2. — De griffier van het militair gerechtshof en een der adjunct-griffiers moeten het bewijs leveren van hun kennis van beide landstalen. Dit bewijs wordt geleverd overeenkomstig paragraaf 5 van artikel 52.

HOOFDSTUK VII.

Overgangsbepalingen.

Art. 54.

§ 1. — Wanneer de verweerder woonachtig is in eene Vlaamsche gemeente gelegen binnen het gebied van een rechtsmacht waar, krachtens het eerste artikel, de rechtspleging in het Nederlandsch moet gevoerd worden, wordt het gebruik der talen geregeld als volgt, gedurende de drie jaren die volgen op het van kracht worden dezer wet:

De akte tot inleiding van het geding wordt in het Nederlandsch of in het Fransch gesteld, naar gelang dat de verweerder in eene Vlaamsche of eene Waalsche gemeente woonachtig is.

De rechtspleging wordt voortgezet in de taal gebezigd voor het opstellen van de akte tot inleiding van het geding.

Indien de rechter of de ambtenaar van het openbaar ministerie de taal der akte tot inleiding van het geding niet kent, wordt de zaak verwezen voor de meest nabije of gemakkelijkst te bereiken rechtbank van denzelfden rang van een ander taalgewest, tenzij de verweerder vóór alle verweer en alle exceptie, zelfs van onbevoegdheid, vraagt dat de rechtspleging in de andere landstaal wordt voortgezet.

De in de vorige alinea voorziene aanvraag wordt mondeling gedaan door den verweerder die in persoon verschijnt; zij wordt schriftelijk ingediend indien de verweerder bij lasthebber verschijnt. Het geschrift moet van de

**Amendementen door de Commissie van Justitie
voorgesteld**

§ 6. — De woorden: « Aubel en Limburg » te doen wegvallen.

§ 1, lid 5. — Den volzin: « Het geschrift moet van de hand zijn... tot vonnis gehecht », te doen wegvallen.

**Wetsontwerp overgemaakt door de Kamer der
Volksvertegenwoordigers**

hand zijn van den verweerder en door hem ondertekend; het is vrij van zegel en registratie; het blijft aan het vonnis gehecht.

De rechter doet op staanden voet uitspraak. Hij kan de aanvraag verwerpen, indien uit de elementen van de zaak blijkt dat de verweerder een toereikende kennis bezit van de taal gebruikt in de akte tot inleiding van het geding. De beslissing van den rechter moet met redenen omkleed zijn; zij is niet voor verzet of voor beroep vatbaar en is uitvoerbaar op de minuut en vóór de registratie, zonder andere rechtspleging of vormvereischte. De uitspraak van de beslissing, zelfs in afwezigheid van partijen, geldt als beteekening.

§ 2. — Wanneer, in dezelfde zaak, verscheidene verweerders zijn, wordt de akte tot inleiding van het geding in het Fransch of in het Nederlandsch gesteld, naar gelang dat de woonplaats van de meerderheid van de verweerders in een Waalsche of in een Vlaamsche gemeente gelegen is. In geval van gelijkheid, wordt de akte tot inleiding van het geding gesteld in het Fransch of in het Nederlandsch, ter keus van den eischer.

De verwijzing wordt niet uitgesproken, indien de in de vorige paragraaf voorziene aanvraag werd ingediend door de meerderheid van de verweerders. In geval van gelijkheid, beslist de rechter over de verwijzing van de zaak. Die beslissing is noch voor verzet noch voor beroep vatbaar.

Art. 55.

§ 1. — De verdachte, woonachtig in een Vlaamsche gemeente gelegen binnen het gebied van een rechtsmacht waar, krachtens het eerste artikel, de rechtspleging in het Fransch moet gevoerd worden, of woonachtig in een Waalsche gemeente, gelegen binnen het gebied van een rechtsmacht waar krachtens artikel 2, de rechtspleging in het Nederlandsch moet gevoerd worden, kan, gedurende de drie jaren die volgen op het van kracht worden der wet, vorderen dat, voor die rechtsmacht, de rechtspleging in de andere taal wordt voortgezet.

Indien de rechter bij wien de zaak aanhangig gemaakt werd, of de ambtenaar van het openbaar ministerie de taal door verdachte gekozen niet kennen, wordt deze verwezen voor de meest nabije of gemakkelijkst te bereiken rechtsmacht van denzelfden rang, in een ander taalgebied.

§ 2. — De vraag wordt ingediend door verzoekschrift, langs de griffie gericht tot den voorziter van de betrokken rechtbank, of zelfs mondeling, vóór alle verweer of alle exceptie.

Is een onderzoeksrechter aangezocht geworden de zaak te onderzoeken, dan moet verdachte zijn verzoekschrift indienen voor de Raadkamer die daarover uitspraak doet terzelfder tijd als zij door artikel 129 van het Wetboek van strafvordering of door artikel 130 van hetzelfde wetboek voorziene beschikking verleent.

§ 3. — Wanneer meerdere verdachten in dezelfde zaak betrokken zijn, wordt de in de vorige paragraaf voorziene aanvraag slechts ingewilligd, wanneer zij door de meerderheid der verdachten ingediend wordt.

Art. 56.

Wanneer de burgerlijke en correctionele rechtbanken, waarvan de zetel gevestigd is in de provinciën en het arrondissement in het eerste artikel aangeduid, in hooger beroep, kennis nemen van in het Nederlandsch gevonniste zaken, wordt de zaak verwezen naar de meest nabije, of gemakkelijkst te bereiken rechtsmacht van denzelfden rang in een ander taalgebied.

Evenzoo, wanneer de burgerlijke en de correctionele rechtbanken waarvan de zetel gevestigd is in de provincie

**Amendementen door de Commissie van Justitie
voorgesteld**

Art. 55.

§ 1, al. 2. — De Nederlandsche tekst blijft tongewijzigd.

Lid 1. — 1° De Nederlandsche tekst blijft ongewijzigd.

2° Na de woorden: «de meest nabije», de woorden «bekwaam in de andere taal te oordeelen...» toe te voegen.

Lid 2. — 1° De Nederlandsche tekst blijft ongewijzigd.

**Wetsontwerp overgemaakt door de Kamer der
Volksvertegenwoordigers**

en het arrondissement, in artikel 2 aangeduid, in hooger beroep kennis nemen van in het Fransch gevonniste zaken, en de rechter bij wien de zaak aanhangig gemaakt werd of de ambtenaar van het openbaar ministerie die taal niet kennen, wordt de zaak verwezen naar de meest nabije of gemakkelijkst te bereiken rechtsmacht van denzelfden rang, in een ander taalgebied.

Art. 57.

Een koninklijk besluit duidt de in de artikelen 54 en 55 bedoelde gemeenten aan, volgens de jongste tienjaarlijkse telling en overeenkomstig artikel 41, alsmede de rechtbanken naar dewelke de zaak moet verwezen worden.

Art. 58.

Zoo de partij er zich niet tegen verzet, mag haar raadsman in het Fransch pleiten voor de rechtbanken waarvan de zetel is gevestigd in de provinciën en het arrondissement in het eerste artikel aangeduid en waar, overeenkomstig de artikelen 54 en 55, de rechtspleging in het Nederlandsch wordt gevoerd.

Evenzoo, indien de partij er zich niet tegen verzet, mag haar raadsman het Nederlandsch gebruiken, voor de rechtbanken waarvan de zetel is gevestigd in de provinciën en het arrondissement in artikel 2 aangeduid en waar, overeenkomstig de artikelen 54 en 55, de rechtspleging in het Fransch geschiedt.

Art. 59.

§ 1. — De in artikel 42 voorziene beschikkingen zijn niet toepasselijk op hen die, vóór 1 Januari 1938, het diploma van doctor in de rechten of het diploma van candidaat-notaris of van licentiaat in het notariaat behaalden en zich gevoegd hebben of zullen gevoegd hebben hetzij naar artikel 49 van de wet van 10 April 1890-3 Juli 1891 op de toekenning der academische graden en het programma der universiteitsexamens, zooals dat aangevuld werd door artikel 7 van de wet van 31 Juli 1923 op het gebruik der talen in de Universiteit te Gent, hetzij naar artikel 40 van de wet van 21 Mei 1929 op de toekenning der academische graden en het programma der Universiteitsexamens.

§ 2. — De in artikel 46 van deze wet voorziene beschikkingen zullen slechts bij de eerstkomende verkiezingen voor de vorming van de rechtbanken van koophandel en van de werkrechtshraden worden toegepast.

§ 3. — Ieder lid van een rechtscollege wordt aangezien als belet, wanneer hij de taal niet kent welke, overeenkomstig deze wet, dient te worden gebruikt. Indien, om reden van dit belet, het onmogelijk is, in een rechtscollege, den zetel samen te stellen, wordt de zaak verwezen naar een andere rechtbank van denzelfden rang en van hetzelfde beroepsrechtgebied.

De verwijzing geschiedt overeenkomstig de artikelen 7 en 20; de beslissing is noch voor verzet noch voor beroep vatbaar.

Art. 60.

De beschikking van artikel 51, waardoor de kennis van beide landstalen opgelegd wordt aan den eerste-voorzitter van het Hof van Verbreking, aan den kamervoorzitter of aan den procureur-generaal bij dat Hof, is niet van toepassing op de magistraten die, vóór de afkondiging van deze wet, tot raadsheer of advocaat-generaal bij het Hof van Verbreking werden benoemd.

**Amendementen door de Commissie van Justitie
voorgesteld**

2° Na de woorden : « de meest nabije », de woorden « bekwaam in de andere taal te oordeelen... » toe te voegen.

Art. 59.

§ 1. — « 1938 » te vervangen door « 1940 ».

§ 3. — De laatste alinea te vervangen door :

« De verwijzing geschiedt overeenkomstig de artikelen 7, 20 en 45bis; de beslissing is voor verzet noch beroep vatbaar.

**Wetsontwerp overgemaakt door de Kamer der
Volksvertegenwoordigers**

Art. 61.

Voor de eerste twee benoemingen van raadsheer bij het Hof van Beroep te Brussel, die zullen plaats hebben onmiddellijk na het van kracht worden van deze wet, wordt de in artikel 49 voorziene orde van voordracht geschorst; de provinciale Raad van Brabant zal voordrachten doen voor de eerste van die twee plaatsen en de provinciale Raad van Antwerpen voor de tweede.

Art. 62.

Gedurende een termijn van twee jaar, te rekenen vanaf het van kracht worden dezer wet, mag het Hof van Beroep te Brussel, in burgerlijke zaken, zijn arresten in het Fransch verleenen, indien de pleidooien in die taal werden gehouden.

Art. 63.

De advocaten die vóór 1 Januari 1930 het diploma van doctor in de rechten behaald hebben, kunnen in burgerlijke zaken en in handelszaken, voor hun pleidooien alleen, de taal bezigen die zij verkiezen; voor de straf-rechten, andere dan de Hoven van Assisen, hebben zij, op uitdrukkelijk verzoek van den verdachte wiens verdediging zij waarnemen, hetzelfde recht.

Gedurende een termijn van vijf jaar, te rekenen vanaf het van kracht worden dezer wet, hebben de advocaten die het diploma van doctor in de rechten na 1 Januari 1930 bekomen hebben, het in de vorige alinea verleende recht.

Art. 64.

Tot 15 September 1945, kunnen de advocaten bij het Hof van Verbreking, die vóór 1 Januari 1934 benoemd werden, voor het opmaken van het verzoekschrift tot inleiding van de voorziening alsmede voor het opstellen der memories, de taal bezigen die zij verkiezen.

Art. 65.

De werkelijke en plaatsvervangende rechters in de rechtbanken van koophandel, de voorzitters en de ondervoorzitters inbegrepen, die in functie zijn bij het van kracht worden van deze wet, met uitzondering van de magistraten bij de Rechtbank van Koophandel te Brussel, moeten, binnen de maand na dien datum, de bij artikel 46 van deze wet voorziene verklaring overmaken aan den Minister van Justitie. Wordt deze verklaring niet overgemaakt, dan worden zij als ontslagnemend aangezien op den datum van 15 Maart 1935.

Den tweeden Zondag van de maand Januari 1935, zullen verkiezingen voor de rechtbanken van koophandel plaats hebben ter voorziening in de mandaten der ontslagnemende rechters. Er zal gebruik gemaakt worden van de kiezerslijsten voor de rechtbanken van koophandel en van de groepeerings der gemeenten die gediend hebben voor de verkiezingen van 1933. De kandidaten zullen op afzonderlijke lijsten worden ingeschreven, naar gelang dat zij in 1932 of in 1933 verkozen rechters moeten vervangen. De gekozen leden zullen den termijn vol-eindigen van degenen die zij vervangen.

In de vervanging van de ontslagnemende voorzitters en ondervoorzitters wordt voorzien door de algemeene vergadering van de leden der rechtbank, met inbegrip van de plaatsvervangende rechters, bij het in dienst treden van de nieuwgekozen rechters, binnen de vormen voorzien bij artikel 9 der wet van 13 Juni 1924 gewijzigd bij de wet van 10 April 1934.

**Amendementen door de Commissie van Justitie
voorgesteld**

Art. 62.

«In fine» de woorden toe te voegen: «niettegenstaande de rechtspleging in het Nederlandsch geschiedde.»

Art. 63.

Lid 1. — «1930» te vervangen door «1936».

Lid 2. — De woorden «vijf jaar» te vervangen door «tien jaar».

Art. 65.

Lid 1. — «15 Maart 1935» te vervangen door «15 Maart 1936».

Lid 2. — 1° «Januari 1935» te vervangen door «Januari 1936»;

2° «verkiezingen van 1933» te vervangen door «verkiezingen van 1934»;

3° «in 1932 of in 1933 verkozen rechters» te vervangen door «in 1933 of in 1934 verkozen rechters».

Wetsontwerp overgemaakt door de Kamer der Volksvertegenwoordigers

De op dien datum gekozen voorzitters en ondervoorzitters zullen den termijn voleindigen van degenen die zij vervangen.

HOOFDSTUK VIII.

Inwerkingtreding.

Art. 66.

Alle wettelijke beschikkingen of besluiten die niet met deze wet overeenkomen, zijn vervallen.

Art. 67.

Onder voorbehoud van de vooraangaande overgangsbepalingen, zal deze wet op 15 September 1934 van kracht worden.

Zij is niet toepasselijk op de vóór dien datum ingeleide zaken of ingestelde vervolgingen.

Brussel, 31 Mei 1934.

Amendementen door de Commissie van Justitie voorgesteld

Art. 67.

« 1934 » te vervangen door « 1935 ».

INGEZONDEN BIJDRAGEN

HEEFT DE TUCHTRAAD DER BALIE HET RECHT DE INSCHRIJVING VAN EEN STAGIST TE WEIGEREN ?

Het beroep van advocaat heeft het uitzonderlijk voorrecht op de andere vrije beroepen van wettelijk georganiseerd te zijn. Wanneer vroegtijds dit beroep bijna uitsluitend in handen van enkele bevoorrechten bleef, heeft de opkomst der democratie hieraan een einde gesteld. Of hieronder de waardigheid en het prestige van de balie geleden heeft laten wij buiten beschouwing. Een feit is zeker: dat geen enkel beroep zulke hoge eischen van waardigheid, onbaatzuchtigheid en moraliteit mag en moet stellen als het beroep van advocaat. Terecht heeft dan ook de wetgever verschillende voorwaarden van bekwaamheid en moraliteit gesteld om te beletten dat onbekwamen en onwaardigen het beroep van advocaat zouden uitoefenen. Inzonderheid de tuchtraad heeft erover te waken dat zij, die in de orde worden opgenomen in niets afbreuk doen aan de waardigheid en de onkreukbaarheid die voor dit beroep vereischt is. De vraag stelt zich dan ook of de tuchtraad het recht en de bevoegdheid bezit om een gediplomeerd doctor in de rechten den toegang tot de balie te ontfangen door te weigeren hem op te nemen op de lijst der advocatenstagisten, die elk jaar wordt opgemaakt.

In Frankrijk wordt bijna algemeen door de rechtspraak aangenomen — en gedeeltelijk ook door de rechtsleer — dat de tuchtraad dit recht heeft, onder controle nochtans der beroepshoven. Deze thesis is gesteund op art. 13 van het decreet van 20 November 1822. In België bestaat echter zulk decreet niet. Vermits er geen enkele wettelijke tekst de tuchtraad de macht geeft om te weigeren een doctor in de rechten in te schrijven, ligt het voor de hand dat de tuchtraad die weigert een kandidaat te aanvaarden

op de lijst der stagisten een onwettelijke daad stelt en zelfs een misbruik van macht pleegt. Immers de titel van advocaat wordt door de wet verleend indien bepaalde voorwaarden vervuld zijn; het recht om ingeschreven te worden vloeit dus voort uit de wet zelf, waaraan de tuchtraad zich te onderwerpen heeft. Te vergeefs zou men een wettelijke beschikking zoeken, waanuit blijken zou dat de tuchtraad deze macht of deze bevoegdheid bezit.

Inderdaad, welke zijn de voorwaarden vereischt om het beroep van advocaat uit te oefenen? Ingevolge art. 13 van het decreet van 14 December 1810 is het diploma van doctor in de rechten vereischt; art. 14 van hetzelfde decreet stelt als tweede voorwaarde de eedaflegging; sindsdien zijn er nog 2 voorwaarden bijgekomen nl. de hoedanigheid van Belgisch burger (K. B. van 25 October 1919) en de inschrijving op de lijst der balie of der stagisten (K. B. 30 Oogst 1913). Dit zijn de wettelijke voorwaarden die vereischt zijn om het beroep van advocaat te kunnen uitoefenen. Daarnaevens hebben wij nog de morele voorwaarden. Indien de doctor in de rechten zich in de wettelijk vereischte voorwaarden bevindt, wordt hij in openbare zitting voorgesteld door een ouder advocaat en op de besluiten van het Openbaar Ministerie (art. 14 van het decreet van 14 December 1810) toegelaten tot de eedaflegging, waardoor hij de titel en de hoedanigheid van advocaat bekomt.

Hieruit blijkt dat het Openbaar Ministerie recht van toezicht heeft en zich tegen de aanvaarding tot de eedaflegging zou kunnen verzetten. Uit geen enkele tekst blijkt, dat de tuchtraad éénzelfde macht zou bezitten. Waar zou dan de tuchtraad de bevoegdheid halen om zich tegen de aanvaarding te verzetten? In ieder geval niet in de wet. Vermits de titel van advocaat wordt toegekend bij de eedaflegging en alleen het Openb. Ministerie zich tegen de eedaflegging kan verzetten. In dit geval zal het Hof te beslissen hebben over de moraliteit van den aanvrager — niet de tuchtraad — en hem niet toelaten tot de eedaflegging indien hij onbekwaam of onwaardig is of zich niet in de vereischte voorwaarden bevindt. Dit

recht van controol door de magistratuur is voldoende. Het geeft ernstige waarborgen. De doctor in de rechten die dus aan de wettelijke vereischten voldaan heeft; den eed heeft afgelegd en op de besluiten van het Openbaar Ministerie tot de eedaflegging werd toegelaten, verkrijgt krachtens de wet den titel van advocaat en heeft een verworven recht. Om dit recht echter te kunnen uitoefenen moet hij ingevolge het K. B. van 30 Oogst 1913 ingeschreven zijn op de lijst der stagisten. De tuchtraad kan hem dit niet weigeren daar het een eenvoudige administratieve maatregel is en zooals wij hooger zegden, uit geen enkele wettekst blijkt dat de tuchtraad de macht of de bevoegdheid zou bezitten om recht van toezicht uit te oefenen op iemand die, aan die vereischten door de wet gesteld, heeft voldaan. Deze stelling wordt vendedigd door Ducneyne en Piccard. Het is trouwens de eenige die met de tekst der wet overeenstemt. Waarom ook nog controol over de kandidaten door de tuchtraad doen uitoefenen? Het toezicht van het Hof en het Openbaar Ministerie, evenals de voorwaarden door de wet gesteld zijn voldoende om het beroep te beschermen en te voorkomen dat ongewenschten of onwaardigen den titel van advocaat zouden bemachtigen. Daarbij mogen wij niet vergeten dat de stagist een proeftijd moet doormaken en dat de tuchtraad steeds het recht bezit om na de stage van 3 jaar de toegang tot de balie te verhinderen door te weigeren de stagist in te schrijven op de lijst der balie, mits mogelijkheid van verhaal tegen deze beslissing door den belanghebbende bij het Hof van beroep. Deze wettelijke waarborgen volstaan. Het is overbodig nog scherper controol uit te oefenen. Door zijn inschrijving op de lijst der stagisten te vragen, doet de doctor in de rechten niets anders dan een recht opeischen, waarvan de titel hem door de wet en de eedaflegging geschonken werd. De tuchtraad die zich hiertegen verzetten wil pleegt een onwettelijke daad. De stagist die het voorwerp is dezer onwettelijke daad heeft het recht zich tegen de beslissing van den tuchtraad in beroep te voorzien. B.

UIT DE PERS

Uit de Nieuwe Rotterdamsche Courant van 2 April 11. nemen wij de hieronder staande bijdrage over van de hand van Mr. C. De Wilde, die van zeer actueel belang is ook voor onze juristen.

WAARDEERING VAN DEN BELGA EN DE FRANSCH RECHTSpraak

(Ingezonden)

Voor degenen die vorderingen op Belgische debiteuren hebben, lijkt het niet ondienstig de ontwikkeling der Fransche rechtspraak in herinnering te brengen, betreffende het tijdperk dat de Fransche franc gelijksoortige wijzigingen onderging als thans met den Belga geschiedt en te verwachten zijn, aangenomen toch mag worden dat de Belgische rechter zich vermoedelijk zal stellen op het standpunt dier rechtspraak, zooals deze zich tenslotte heeft ontwikkeld.

Bij de wet van 17 Germinal an XI was de alliage en het gewicht van den zilverfranc bepaald, alsmede dat uitgifte in goud van stukken van 20 en van 40 franc zou plaats vinden, eveneens met bepaling der alliage en het gewicht.

Bij het uitbreken van den oorlog werd op 5 Augustus 1914 de cours forcé ingesteld voor de biljetten der Bank van Frankrijk.

Bij de wet van 25 Juni 1928 werd, in art. 2, de nieuwe goudwaarde van den franc vastgesteld, neerkomende op 1/5 van die bij de wet van Germinal XI bepaald, doch was, als 2e lid van dat artikel, een bepaling opgenomen, luidende:

« La présente définition n'est pas applicable aux paiements internationaux, qui, antérieurement à la promulgation de la présente loi, ont pu être valablement stipulés en francs-or. » (1).

Intusschen had echter, vóór dat deze laatste wet in werking trad, de Fransche jurisprudentie allereerst reeds aangenomen dat, niettegenstaande de wet van '14 op de cours forcé, de contractuele garantie van betaling in goud of de wisselwaarde, moest worden geëerbiedigd, zoo het betrof een vordering van internationalen aard; voor nationale betrekkingen gold het adagium franc = franc.

Wat nu onder den internationalen aard van overeenkomsten moest worden verstaan, was duidelijk uitgedrukt in de hoogst interessante en bekwame conclusies van den Av. Gen. bij de Cour de Cassation, Matter en de arresten van dat college, o.a. van 23 Jan. 1924, 9 Maart 1925, enz.; daarbij werd er van uitgegaan, dat de wet op de wettelijke en geforceerde cours van den franc toepasselijk was op de binnenlandsche circulatie, niet op de internationale, zijnde de internationale prijzen onafhankelijk van de waarde van den franc, en transacties met het buitenland onmogelijk zoo deze zouden moeten afgehandeld worden op de basis van het fiduciaire Fransche geld.

Om nu te bepalen, wanneer er sprake was van een overeenkomst van internationalen aard, kwam, nadat andere criteria waren gewogen doch onhoudbaar bevonden de jurisprudentie tot de vaste uitspraak, dat zulks het geval was, zoo er was een *réglement extérieur*, waaronder verstaan werd: un mouvement de flux et de reflux au dessus des frontières, of, des conséquences réciproques dans un pays et dans un autre, in den vorm van een double mouvement: des marchandises entrent en France et de l'argent en sort. (2)

Zoo bevestigde de wet van 1928 in feite, wat de praktijk reeds had vastgesteld.

Blijft de vraag wat te verstaan is onder een double mouvement au dessus de la frontière.

Dit geldt een punt van feitelijken aard, dat in elk bijzonder geval beslissing behoeft. Een dubbele beweging zal in het algemeen aanwezig zijn bij in- en bij export; bij het internationale zeeverzekeringswezen, zij het niet bij levensverzekeringscontracten, gesloten bij eene maatschappij in Frankrijk (welke krachtens wetsbepaling de reserves aldaar in franken moet beleggen); bij de overeenkomst tot verrichten van arbeid in het buitenland (C. d. C. v. 13 April 1927, bevestigend het arrest den Tenor Muratore toewijzende zijn vordering in pesos argentinos, voor zijn optreden in Argentinië).

De bedoeling van partijen speelt daarbij een groote rol. Evenzeer bij leeningen.

Wie deelgenomen heeft in een in Frankrijk uitgegeven leening van den Franschen Staat, een provincie of stad, of een aldaar zetel en hoofdbedrijf hebbende onderneming, heeft slechts recht op betaling in franken, naar de wet, geldende op het oogenblik van het vervallen van de rente of aflossing:

Een vreemde staat, stad of onderneming, vóór invoering van de wet van 1928 in Frankrijk een leening gesloten hebbende, waarvan de opbrengst naar het buitenland getransporteerd is, om daar gebruikt te worden, heeft recht op betaling behouden van het equivalent naar de waarde van den franc van Germinal XI.

In hoeverre een bepaald geval een *réglement international* inhoudt, zal, gelijk gezegd, telkenmale feitelijk moeten worden beslist.

Naar ik in den aanvang zeide, te verwachten is dat de Belgische rechter zich op hetzelfde standpunt zal stellen als dat, waarop de Fransche jurisprudentie sedert lang gevestigd is, en is het dus voor den Nederlandschen crediteur van vorderingen op België of zijn onderdanen, van

belang zich er van te vergewissen, in hoeverre zijn recht aanleiding geeft tot een paiement international.

Utrecht, 1 April.

Mr. C. De Wilde.

(1) Bovenstaande bepaling is niet toepasselijk op internationale betalingen, die, vóór de afkondiging dezer wet, geldig in goudfranken konden worden overeengekomen.

(2) Eene heen en weer beweging over de grenzen, of wederzijdsche verplichtingen in het eene land en in een ander land; dubbele beweging: waren komen in Frankrijk en geld gaat er uit.

WETGEVING

WETSVOORSTEL

tot wijziging van artikel 592 van het Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering.

TOELICHTING

Mevrouw, Mijne Heeren,

De hevigheid der crisis bracht talrijke rechtsvervolgingen en beslagleggingen mede, tegen weinig gegoede schuldenaars.

De verkoopen bij rechterlijk gezag komen veelvuldig voor, spijs de tegemoetkomingen aan de schuldenaars verleend door de Rechtbanken, de gematigdheid der deurwaarders en andere uitvoeringsagenten.

Te dikwijls echter gebeurt het nog dat beslagleggingen leiden tot den openbaren verkoop van het mobilaire der schuldenaars: deze voorwerpen worden dikwijls tegen bespottelijk lage prijzen aan den man gebracht en gansch een gezin wordt alzoo gebracht tot de diepste ellende en beroofd van gansch zijn bezit.

Artikel 592 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering onttrekt aan het beslag sommige voorwerpen, gereedschappen, wapens, enz... Doch de tweede alinea laat den beslagene slechts het noodige bed en beddegoed van hem en van zijn kinderen, alsmede hun kleederen. Op al het overige kan beslag gelegd worden en het mag verkocht worden.

Daarenboven, worden de gereedschappen, boeken, machines en werktuigen hun slechts gelaten tot een beloop

van drie honderd frank (300 fr.); dit cijfer is niet in verhouding met de huidige waarde van die voorwerpen.

Wij meenen dat artikel 592 derhalve zou moeten gewijzigd en aangevuld worden, om het te doen overeenkomen met den huidige toestand en dat een zekere tegemoetkoming moet verleend worden aan den ongelukkigen schuldenaar om hem van een volledigen ondergang te redden.

Het goedkeuren van dit voorstel zou volstaan om, in de toekomst, de ongelukkige toestanden te vermijden, die voortvloeien uit den verkoop van het gansche bezit der schuldenaars.

De voorgestelde bepaling strookt met artikel 476 van het Wetboek van Koophandel, dat aan den rechter-commissaris toelaat aan den gefailleerde de hierboven opgesomde voorwerpen te laten. Zij belet de toepassing niet van artikel 593 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, dat het noodige correctief brengt aan deze bepaling.

In deze bedrukte en bewogen tijden, kan het slechts een weldoenden invloed uitoefenen en het getal verminderen van de ontevreden en de door de crisis getroffen ongelukkigen.

P.-E. JANSON.
V. MAISTRIAU.

WETSVOORSTEL

Eenig artikel.

I. — In artikel 592, n° 3° en 4° worden de woorden «de som van 300 frank» vervangen door: «de som van 2.000 frank».

II. — Een artikel 592bis wordt ingevoegd, luidende als volgt: «De beslagene kan, mits machtiging van den Voorzitter der Rechtbank of van een door hem gelasten rechter, voor zichzelf en zijn gezin, kleedingstukken bekomen, kleengoed, linnen, meubelen en voor hun eigen gebruik noodzakelijke voorwerpen. De beslagleggende deurwaarder maakt een staat op van deze voorwerpen. Hij maakt het verzoek van den beslagene over aan den Voorzitter der Rechtbank; er wordt over beslist zonder formaliteiten en zonder kosten, door eenvoudige vermelding op het proces-verbaal.»

P.-E. JANSON.
V. MAISTRIAU.

UITGAVEN VAN DE VLAAMSCHE RECHTSKUNDIGE BIBLIOTHEEK

uitgegeven door het "RECHTSKUNDIG WEEKBLAD"

Het brandende vraagstuk van den dag is de geweldige hervorming op staatkundig en wetgevend gebied, die zich voordoet in Italië en Duitschland. Over het algemeen zijn de juristen zeer slecht ingelicht aangaande den juiste toestand in deze landen.

In de Vlaamsche Rechtskundige Bibliotheek verschenen twee werken van allereerste gehalte, waarin nauwkeurig de meest recente hervormingen op wetgevend gebied worden uiteengezet. De auteurs Prof. Mr. VANDEPUTTE en Dr. Maria DE LANGHE hebben geruimen tijd respectieffelijk in Duitschland en in Italië verbleven en daar op de meest grondige wijze de hedendaagsche toestanden op juridisch gebied bestudeerd.

Het is onontbeerlijk dat elk Vlaamsch jurist zich deze beide belangrijke werken zou aanschaffen.

Prof. Mr. Robert Vandeputte: De nieuwe Deutsche Wetgeving. Fr. 18.-

Dr. Maria De Langhe: De Italiaansche « Stato Corporativo ». Fr. 18.-

Uitgave "DE SIKKEL", Kruishofstraat, 223, ANTWERPEN.

Dr. De Vliet, Antwerpen, Alfred Somville, bestuurder.